

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

Dr. Szili Katalin
Független országgyűlési képviselő

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

A KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYÁNAK PREAMBULUMA

Mi, a Magyar Köztársaság polgárai a magyar nemzet egészéért viselt felelősséggel: hitet téve a demokrácia eszményei és intézményei mellett, megemlékezve a magyar államiság ezer évéről a jogfolytonosság biztosítása érdekében, azon céltól vezérelve, hogy a magunk és utódaink számára az európai demokratikus országok közösségének egyenjogú tagjaként ökoszociális piacgazdaságot, fenntarthatóan gyarapodó államot építsünk, mely elismeri, tiszteletben tartja, garantálja és védi az elidegeníthetetlen és sérthetetlen emberi, polgári és közösségi jogokat, ápolja évezredes nemzeti kultúránkat és az egyetemes emberi értékeket, felelősségünk tudatában, legjobb meggyőződésünkben és szabad akaratunkból a Köztársaság számára és egész nemzetünk javára a következő alkotmányt alkottuk.

I. fejezet

A KÖZTÁRSASÁG

1. § Magyarország államformája parlamentáris köztársaság.
2. § A Magyar Köztársaságban minden közhatalom forrása a nép.
3. § A Köztársaság előmozdítja a szociális jogok, mint alapjogok érvényesülését, különös tekintettel a szociális biztonsághoz, a munkához, a lakhatáshoz és a lakhatás biztonságához való jogra.
4. § (1) A Köztársaság gazdasági berendezkedése szerint ökoszociális piacgazdaság.
(2) A Köztársaság fokozottan védi nemzeti értékeit, a környezetet és a természetet, különösen a Köztársaság termőföldjeit és vízkészleteit.
5. § (1) A Köztársaság elismeri a törvényesen szerzett tulajdon minden formáját és védi a tulajdonformák egyenlőségét.
(2) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez.
(3) A tulajdon társadalmi kötelezettségekkel jár.
(4) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.
(5) Az állam kizárólagos, illetve tartós tulajdonának körét törvény határozza meg.
5. § (1) A Köztársaság előmozdítja a szociális biztonsághoz való jog érvényesülését.
(2) Mindenkinek joga van az emberi lét alapvető feltételeihez, amelyet az állam a társadalombiztosítási és a szociális juttatások összességével biztosít.
(3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy öregség, betegség, árvaság, özvegység vagy keresőképtelenséggel járó egészségi állapot esetén a gazdaság teherviselő képességével, valamint az érintett jövedelmi és vagyoni helyzetével összhangban álló pénzbeli ellátásban részesüljön. Törvény ezen ellátások igénybevételét az érintett teherviselő képességéhez igazodó járulék fizetéséhez kötheti.
(4) A szociális biztonsághoz való jog érvényesülése érdekében a Köztársaság
a) gondoskodik a szociális intézmények működtetéséről,

b) elősegíti a tartósan egészségkárosodott, valamint a testi vagy szellemi fogyatékkal élő személyek ápolását, képzését, foglalkoztatását és társadalmi beilleszkedését,
c) támogatja az idősek zavartalan életvitelét segítő szolgáltatásokat.

6.§ (1) A Köztársaság előmozdítja a munkához való jog érvényesülését.

(2) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy foglalkozását szabadon válassza meg.

(3) A munkavállalónak joga van a pihenésre és a szabadidőre.

(4) Senkit sem szabad jogszerű és valós indok nélkül elbocsátani.

(5) A munkavállalóknak gazdasági és szociális érdekeik védelme céljából joguk van a sztrájkhoz.

(6) A munkához való jog érvényesülése érdekében a Köztársaság

a) elősegíti a teljes foglalkoztatás megvalósulását, támogatja új munkahelyek létrehozását, valamint a meglévő munkahelyek megtartását,

b) meghatározza a munkavégzés egészségügyi követelményeit és biztonságos feltételeit,

c) támogatja a munkához szükséges készségek elsajátítását és fejlesztését, az élethosszig való tanulást.

7.§ (1) A Köztársaság előmozdítja az egészséghez való jog érvényesülését.

(2) Mindenkinek joga van a nemzeti kockázatközösségen alapuló társadalombiztosítás keretében igénybe vehető, a gazdaság teherviselő képességével összhangban álló egészségügyi ellátásokhoz.

(3) Az egészséghez való jog érvényesülése érdekében a Köztársaság

a) meghatározza az egészségi állapot megőrzését, védelmét és fejlesztését szolgáló népegészségügyi és járványügyi célokat, szervezi és irányítja megvalósításukat,

b) szabályozza az egészségügyi szolgáltatások általános szakmai követelményeit,

c) gondoskodik az egészségügyi intézmények működtetéséről,

d) támogatja az egészséges életmód folytatását.

8.§ (1) Mindenkinek joga van az egészséges környezethez.

(2) A Köztársaság ezt a jogot az épített és természetes környezet, ezek növény és állatvilága megőrzésével garantálja.

(3) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

9.§ (1) A Köztársaság előmozdítja a művelődéshez való jog érvényesülését.

(2) Mindenkinek joga van a tudományos kutatás, a művészeti alkotás és a kulturális tevékenység szabadságához.

(3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy oktatási intézményt alapítson, továbbá hogy az általa választott intézményben oktatásban vagy más képzésben vegyen részt. A pedagógusoknak joguk van a tanítás szabadságához.

(4) A szülőket megilleti az a jog, hogy gyermekeik számára vallási, világnézeti vagy pedagógiai meggyőződésüknek megfelelő nevelést biztosítsanak.

(5) A művelődéshez való jog érvényesülése érdekében a Köztársaság

a) biztosítja a tankötelezettség időtartama alatt a tandíjmentes oktatást,

b) gondoskodik a megfelelő színvonalú felsőoktatási intézmények működtetéséről,

c) a rászorulóknak számára támogatást nyújt az oktatásban való részvételhez,

d) meghatározza az oktatási és képzési követelményeket, ellenőrzi azok megtartását,

e) támogatja a magyar, az európai, valamint az egyetemes kultúra, tudomány és művészet értékeinek megőrzését, megismertetését és gazdagítását,

f) támogatja a tudományos alap kutatásokat, valamint a kutatás-fejlesztést.

10. § (1) A Köztársaság elősegíti és védi a gyermekek jogait, a gyermeket fokozott védelem és gondoskodás illeti meg a Köztársaság részéről.

(2) A gyermeknek joga van az anyakönyvezéshez, a névviseléshez, a szüleivel való kapcsolattartáshoz és a sorsát érintő döntésekben – érettségének megfelelően – szándéka kinyilvánításához. A házasságból és házasságon kívül született gyermek jogai azonosak.

(3) A Köztársaság gondoskodik a gondviselő nélkül maradt, az elhanyagolt és a bántalmazott gyermekről, továbbá kiemelt védelmet biztosít a testi vagy szellemi fejlődésében akadályozott gyermekeknek.

(4) A Köztársaság támogatja a gyermekvállalást, a gyermeket nevelőket törvényben meghatározott kedvezményekben és juttatásokban részesíti.

(5) A Köztársaság elvárja a szülőktől, hogy a gyermek tartásáról, neveléséről, iskoláztatásáról, valamint a gyermek harmonikus testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításáról gondoskodjon.

II. fejezet

ÁLLAMPOLGÁROK ALAPVETŐ JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

1.§ (1) A Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.

(2) Senkit nem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni, és különösen tilos emberen – a hozzájárulása nélkül – orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.

2.§ (1) A Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz. Senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

(2) A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a lehető legrövidebb időn belül vagy szabadon kell bocsátani, vagy bíró elé kell állítani. A bíró köteles az elé állított személyt meghallgatni és írásbeli indokolással ellátott határozatban szabadlábba helyezéséről vagy letartóztatásáról haladéktalanul dönteni.

(3) Az, aki törvénytelen letartóztatás vagy fogvatartás áldozata volt, kártérítésre jogosult.

3.§ A Köztársaságban minden ember jogképes.

4.§ (1) A Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata meg nem állapította.

(3) A büntetőeljárás alá vont személyeket az eljárás minden szakaszában megilleti a védelem joga. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(4) Senkit nem lehet bűnösnek nyilvánítani és büntetéssel sújtani olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – a határozatok kölcsönös elismerése elvének érvényesülése céljából az Európai Unió jogi aktusai által meghatározott körben, az alapvető jogok lényeges tartalmát nem korlátozva – a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség létrehozásában közreműködő más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

(5) A Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági és hatósági döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.

5.§ (1) Mindenkit, aki törvényesen tartózkodik a Köztársaság területén – törvényben meghatározott esetek kivételével – megillet a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának joga, beleértve a lakóhely vagy az ország elhagyásához való jogot is.

(2) A Köztársaság területén törvényesen tartózkodó külföldit csak a törvénynek megfelelően hozott határozat alapján lehet kiutasítani. Magyar származású külföldi állampolgárságú személyt az ország területéről nem lehet kiutasítani.

(3) Az utazási és letelepedési szabadságról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

6.§ (1) A Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.

(2) A személyes adatok védelméről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

7.§ (1) A Köztársaságban mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismereti- és a vallás szabadságához, annak gyakorlásához és kinyilvánításához.

(2) A Köztársaságban az egyház az államtól elválasztva működik.

(3) A Köztársaság tiszteletben tartja az egyházak belső autonómiáját, elismeri és támogatja oktatási, karitatív és a társadalom erkölcsi értékrendjét erősítő tevékenységüket.

(4) A lelkiismereti és vallásszabadságról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

8.§ (1) A Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, terjesztéséhez.

(2) A Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét.

(3) A demokratikus közvélemény kialakítása érdekében mindenkinek joga van a közügyekben a megfelelő tájékoztatáshoz.

(4) A Köztársaságban a nemzeti önazonosság és az európai identitás, a magyar, valamint a kisebbségi nyelvek és kultúra ápolásában, gazdagításában, a nemzeti összetartozás megerősítésében, illetőleg a nemzeti, etnikai, családi, vallási közösségek igényeinek kielégítésében közszolgálati médiaszolgáltatás működik közre. A közszolgálati médiaszolgáltatást a képviselőház által választott tagokkal működő autonóm közigazgatási hatóság és független tulajdonosi testület felügyeli, céljainak megvalósulása felett pedig az állampolgárok egyes, törvényben meghatározott közösségei őröködnék.

(5) A közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól rendelkező törvény, továbbá a médiaszolgáltatások felügyeletéről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

9.§ (1) A Köztársaság elismeri a békés gyülekezés jogát és biztosítja annak szabad gyakorlását.

(2) A gyülekezési jogról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

10.§ (1) A Köztársaságban az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van a törvény által nem tiltott célra szervezeteket létrehozni, illetőleg azokhoz csatlakozni.

(2) Politikai célt szolgáló fegyveres, vagy katonai jellegű szervezet nem hozható létre.

(3) Az egyesülési jogról szóló, valamint a pártok gazdálkodásáról és működéséről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

11.§ A Köztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.

12.§ (1) A Köztársaság törvényben meghatározott feltételek szerint – ha sem származási országuk, sem más ország a védelmet nem biztosítja – menedékjogot nyújt azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban, illetve a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk,

vallási, illetőleg politikai meggyőződésük miatt üldöznek vagy üldöztetéstől való félelmük megalapozott.

(2) A menedékjogról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

13.§ (1) A Köztársaság biztosítja a nők és a férfiak egyenjogúságát minden polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jogban.

(2) A Köztársaságban az anyáknak a gyermek születése előtt, és a szülőknek a gyermek születése után külön rendelkezések szerint támogatást és védelmet kell nyújtani.

(3) A munka végzése során a nők és a fiatalok védelmét külön szabályok is biztosítják.

14.§ (1) A Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.

(2) A szülőket megilleti az a jog, hogy a gyermeküknek adandó nevelést megválasszák.

15.§ (1) A Köztársaságban élő valamennyi nemzeti és etnikai közösség államalkotó.

(2) A Köztársaság védelemben részesíti a nemzeti és etnikai közösségeket. Biztosítja kollektív részvételüket a közéletben, saját kultúrájuk ápolását, anyanyelvük használatát, az anyanyelvű oktatást, a saját nyelven való névhasználat jogát.

(3) A Köztársaság törvényei az ország területén élő nemzeti és etnikai közösségek képviseletét a törvényhozásban biztosítják.

(4) A nemzeti és etnikai közösségek helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

(5) A nemzeti és etnikai közösségek jogairól szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

16.§ (1) A Köztársaságban senkit nem lehet magyar állampolgárságától megfosztani, vagy magyar állampolgárt, magyar származású személyt a Köztársaság területéről kiutasítani.

(2) Magyar állampolgár külföldről bármikor hazatérhet, a Köztársaság köteles ezt elősegíteni.

(3) Minden magyar állampolgár jogosult arra, hogy törvényes külföldi tartózkodásának ideje alatt a Köztársaság védelmét élvezze.

(4) Az állampolgárságról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

17.§ (1) Minden nagykorú magyar állampolgárt – a külön törvényben szabályok szerint – megillet az a jog, hogy a képviselőházi képviselők választásán választó és választható legyen.

(2) A Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú állampolgárt megillet az a jog, hogy országos népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen, vagy kezdeményezzen.

(3) A Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt és az Európai Unió más tagállamának a Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárát megilleti az a jog, hogy a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásán választható és – amennyiben a választás, illetve a népszavazás napján a Köztársaság területén tartózkodik – választó legyen, valamint helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen és kezdeményezzen.

(4) A Köztársaságban minden menekültként, bevándoroltként vagy letelepedettként elismert nagykorú személyt megilleti az a jog, hogy a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásán – amennyiben a választás, illetve a népszavazás napján a Magyar Köztársaság területén tartózkodik – választó legyen, valamint a helyi népszavazásban és népi kezdeményezésben részt vegyen.

(5) A Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező minden nagykorú magyar állampolgárt és az Európai Unió más tagállamának a Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárát megilleti az a jog, hogy az európai parlamenti választáson választható és választó legyen.

(6) Nincs választójoga annak, aki jogerős ítélet alapján a cselekvőképességet kizáró gondnokság, illetőleg a közügyek gyakorlásától eltiltás hatálya alatt áll.

(6) A választásokról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

18.§ (1) A Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, szexuális orientáltság, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan büntesse.

(3) A Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel segíti.

(4) Minden magyar állampolgárnak joga van képességének, képzettségének, szakmai tudásának megfelelő közhivatal viselésére.

(5) A Köztársaságban az egyenlő bánásmód követelményét be kell tartani.

(6) Az egyenlő bánásmód megsértésének következményeit megfelelően orvosolni kell, mely nem járhat más állampolgárok jogainak sérelmével.

19.§ (1) A Köztársaságban mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához. E jog érvényesülését a Köztársaság a versenyszféra keretei között álláslehetőséghez nem jutó állampolgárok számára közösségi tulajdonú gazdasági szervezetek működtetésével, szociális munkahelyek létrehozásával, valamint a közmunka rendszerének fenntartásával és kiterjesztésével biztosítja.

(2) Az egyenlő munkáért, megkülönböztetés nélkül mindenkinek joga van az egyenlő bérhez.

(3) Minden dolgozónak a végzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő bérezéshez van joga.

(4) Mindenkinek joga van a pihenéshez, a szabadidőhöz és a rendszeres fizetett szabadsághoz.

20.§ (1) A Köztársaságban mindenkit megillet a szabad vállalkozás joga.

(2) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy gazdasági és társadalmi érdekeinek védelme céljából másokkal együtt szervezetet alakítson, vagy ahhoz csatlakozzon.

(3) A sztrájkjogot az ezt szabályozó törvények keretei között lehet gyakorolni.

(4) A sztrájkjogról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

21.§ (1) A Köztársaság területén élőknek joguk van a testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Köztársaság az egészségügyi ellátás és a munkavédelem megszervezésével garantálja.

22.§ (1) A Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és a munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.

(2) A Köztársaság az ellátáshoz való jogot a társadalombiztosítás útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg.

23.§ (1) A Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez és az oktatáshoz való jogot.

(2) A Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.

24.§ (1) A Köztársaság tiszteletben tartja a tudományos és művészeti élet szabadságát, a tanszabadságot és a tanítás szabadságát, támogatja a tudományos kutatásokat és a kortárs művészeteket.

(2) Tudományos igazságok kérdésében dönteni, kutatások tudományos értékét megállapítani kizárólag a tudomány művelői jogosultak.

25.§ Az emberi faj fennmaradásáért viselt felelősség érdekében minden ember kötelessége:

- a) az élet minden formájának tisztelete,
- b) a természeti erőforrások fenntartható használata,
- c) a nem anyagi értékek megőrzése,
- d) egészség lehető legteljesebb, önkaraton múló megőrzése,
- e) a megelőzés és elővigyázatosság elvének alkalmazása.

26.§ (1) A haza védelme a Köztársaság minden állampolgárának kötelessége.

(2) Rendkívüli állapot idején, vagy ha arról megelőző védelmi helyzetben a Képviselőház a képviselők kétharmadának szavazatával határoz, a Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgár férfiakat - törvényben meghatározottak szerint - hadkötelezettség terheli. Akinek lelkiismereti meggyőződése a katonai szolgálat teljesítésével összeegyeztethetetlen, polgári szolgálatot teljesít.

(3) A Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára külön törvény katasztrófa elhárítása érdekében polgári védelmi kötelezettséget és rendkívüli állapot idejére honvédelmi munkakötelezettséget írhat elő.

(4) A természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhetőek.

(5) A honvédelmi kötelezettségről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

27.§ A Köztársaságban a szülők, gondviselők kötelesek kiskorú gyermekük taníttatásáról gondoskodni.

28.§ Az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények, továbbá a kötelességek teljesítésével kapcsolatban hozott állami döntések elleni kifogások, bíróság előtt érvényesíthetők.

III. fejezet

KÖZPÉNZEK ÉS KÖZJAVAK

1.§ (1) Minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.

(2) A közterhek viselésére szolgáló forrásokból, valamint az állami vagyonnal gazdálkodó, illetve az állam többségi tulajdonában vagy irányítása alatt álló szervezetek részéről juttatott jövedelemre, az adott adóévet megelőző ötödik adóévtől kezdődően, törvény a jövedelem mértékét el nem érő kötelezettséget állapíthat meg.

(3) A Köztársaság köteles a nemzeti vagyon és vagyonértékű jogok megőrzéséről gondoskodni.

(4) A közpénzek felhasználása és a költségvetési gazdálkodás során a Köztársaság biztosítani köteles az átláthatóságot, a felelős gazdálkodást, az ellenőrizhetőséget és a felelősség megállapíthatóságát.

(5) A költségvetési egyensúly fenntartását szolgáló hitelfelvételről, vagy pótlólagos adókivetésről a Képviselőház külön törvényben köteles dönteni.

IV. fejezet

A NEMZETGYŰLÉS

1.§ A Köztársaság törvényhozása a Nemzetgyűlés, melynek két kamarája a Képviselőház és a Felsőház. Mindkét kamara saját hatáskörében dönt tisztségviselőiről, a tisztségek felsorolása és a tisztségviselők választása sarkalatos nemzetgyűlési törvényben szabályozandó.

IV/A. alfejezet

A Köztársaság Képviselőháza

1.§ (1) A Köztársaság legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerve a Képviselőház, amelyet a választópolgárok közvetlenül választanak.

(2) A Képviselőház a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.

(3) E jogkörében a Képviselőház

- a) megalkotja a Köztársaság Alkotmányát, melyet ügydöntő népszavazás léptet hatályba. Amennyiben a népszavazás eredménye nem lépteti hatályba az Alkotmányt, úgy új alkotmányozási folyamat az adott választási ciklus ideje alatt nem kezdeményezhető;
 - b) törvényeket alkot;
 - c) meghatározza az ország társadalmi-gazdasági tervét;
 - d) megállapítja az államháztartás mérlegét, jóváhagyja az állami költségvetést és annak végrehajtását;
 - e) dönt a Kormány programjáról;
 - f) megkötí a Köztársaság külkapcsolatai szempontjából kiemelkedő fontosságú nemzetközi szerződéseket;
 - g) dönt a hadiállapot kinyilvánításáról és a békekötés kérdéséről;
 - h) hadiállapot vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélye (háborús veszély) esetén kihirdeti a rendkívüli állapotot, és Honvédelmi Tanácsot hoz létre;
 - i) az alkotmányos rend megdöntésére vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet- és vagyonbiztonságot tömeges méretekben veszélyeztető, fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett súlyos erőszakos cselekmények, elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén (a továbbiakban együtt: szükséghelyzet) szükségállapotot hirdet ki;
 - j) az Alkotmányban meghatározott esetek kivételével dönt a Magyar Honvédség országon belüli vagy külföldi alkalmazásáról, külföldi fegyveres erők magyarországi, vagy az ország területéről kiinduló alkalmazásáról, valamint a Magyar Honvédség külföldi, illetve a külföldi fegyveres erők magyarországi állomásozásáról;
 - k) jelöli a Kormányfőt, az Alkotmánybíróság elnökét és tagjait, az alkotmányos jogok biztosait, az Állami Számvevőszék elnökét és alelnökeit, a Legfelső Bíróság elnökét és a Köztársaság Főügyészét;
 - l) a Kormány javaslatára feloszlatja annak a helyi önkormányzatnak a képviselő-testületét (közgyűlését), amelynek működése az Alkotmánnyal ellentétes;
 - m) közkegyelmet gyakorol;
 - n) külső fegyveres támadás veszélye esetén vagy szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében meghatározott időre kihirdeti, vagy meghosszabbítja a megelőző védelmi helyzetet, és felhatalmazza a Kormányt a szükséges intézkedések megtételére.
- (4) A (3) bekezdés g), h) és i) pontjában meghatározott döntéshez a képviselőházi képviselők kétharmadának a szavazata szükséges.

(5) A (3) bekezdés *j)* és *n)* pontja szerinti döntéshez a jelenlévő képviselőházi képviselők kétharmadának a szavazata szükséges.

2.§ (1) Ha a Képviselőház e döntések meghozatalában akadályoztatva van, a Köztársaság Elnöke jogosult a hadiállapot kinyilvánítására, a rendkívüli állapot kihirdetésére és a Honvédelmi Tanács létrehozására, továbbá a szükségállapot kihirdetésére.

(2) A Képviselőház e döntések meghozatalában akkor van akadályoztatva, ha nem ülésezik, és összehívása az idő rövidege, továbbá a hadiállapotot, a rendkívüli állapotot vagy a szükségállapotot kiváltó események miatt elháríthatatlan akadályba ütközik.

(3) Az akadályoztatás tényét, továbbá a hadiállapot kinyilvánításának, a rendkívüli állapot vagy a szükségállapot kihirdetésének indokoltságát a Képviselőház elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke és a Kormányfő együttesen állapítja meg.

(4) A Képviselőház a hadiállapot, a rendkívüli állapot vagy a szükségállapot kihirdetésének az indokoltságát az akadályoztatásának megszűnése utáni első ülésén felülvizsgálja, és dönt az alkalmazott intézkedések jogszerűségéről. E döntéshez a képviselőházi képviselők kétharmadának a szavazata szükséges.

3.§ (1) Rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanács dönt

a) a Magyar Honvédség országon belüli, vagy külföldi alkalmazásáról, békefenntartásban való részvételéről, külföldi hadműveleti területen végzett humanitárius tevékenységéről, valamint külföldi állomásozásáról,

b) a külföldi fegyveres erők magyarországi, vagy az ország területéről kiinduló alkalmazásáról, illetve magyarországi állomásozásáról,

c) a külön törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések bevezetéséről.

(2) A Honvédelmi Tanács elnöke a Köztársaság Elnöke, tagjai: a Képviselőház elnöke, a Képviselőházban képviselettel rendelkező pártok képviselőcsoportjainak vezetői, a Köztársaság kormányfője, a miniszterek és tanácskozási joggal a Honvéd Vezérkar főnöke.

(3) A Honvédelmi Tanács gyakorolja:

a) a Képviselőház által rá átruházott jogokat,

b) a Köztársaság Elnöke jogait,

c) a Kormány jogait.

(4) A Honvédelmi Tanács rendeletet alkothat, ebben egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, illetőleg törvényi rendelkezésektől eltérhet, továbbá egyéb különleges intézkedéseket hozhat, az Alkotmány alkalmazását azonban nem függesztheti fel.

(5) A Honvédelmi Tanács rendelete a rendkívüli állapot megszűnésével hatályát veszti, kivéve, ha a Képviselőház a rendelet hatályát meghosszabbítja.

(6) Az Alkotmánybíróság működése rendkívüli állapot idején sem korlátozható.

4.§ (1) A szükségállapot kihirdetésekor a Képviselőház akadályoztatása esetén a Köztársaság Elnöke dönt a Magyar Honvédség X. fejezet. 2. § (1) bekezdése szerinti felhasználásáról.

(2) A szükségállapot idején a külön törvényben megállapított rendkívüli intézkedéseket rendeleti úton a Köztársaság Elnöke vezeti be.

(3) A Köztársaság Elnöke a bevezetett rendkívüli intézkedésekről haladéktalanul tájékoztatja a Képviselőház elnökét. A szükségállapot idején a Képviselőház – akadályoztatása esetén a Képviselőház Honvédelmi Bizottsága – folyamatosan ülésezik. A Képviselőház, illetőleg a Képviselőház Honvédelmi Bizottsága a Köztársaság Elnöke által bevezetett rendkívüli intézkedések alkalmazását felfüggesztheti.

(4) A rendeleti úton bevezetett rendkívüli intézkedések harminc napig maradnak hatályban, kivéve, ha hatályukat a Képviselőház – akadályoztatása esetén a Képviselőház Honvédelmi Bizottsága – meghosszabbítja.

(5) A szükségállapotra egyébként a rendkívüli állapotra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

5.§ A rendkívüli állapot és a szükségállapot idején alkalmazandó részletes szabályokról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

6.§ (1) Külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése esetén a támadás elhárítására, illetőleg az ország területének a honi és szövetséges légvédelmi és repülő készségi erőkkel való oltalmazására, az alkotmányos rend, az élet- és vagyonbiztonság, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében a Kormány a Köztársaság Elnöke által jóváhagyott védelmi terv szerint – a támadással arányos és erre felkészített erőkkel – a szükségállapot vagy a rendkívüli állapot kihirdetésére vonatkozó döntésig azonnal intézkedni köteles.

(2) A Kormány az (1) bekezdés alapján megtett intézkedéséről haladéktalanul tájékoztatja a Képviselőházat, a Köztársaság Elnököt a további intézkedések megtétele érdekében.

(3) A Kormány azonnali intézkedésére alkalmazandó szabályokról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

7.§ (1) A Képviselőházi képviselők általános választását – a Képviselőház feloszlása vagy feloszlata miatti választás kivételével – az előző Képviselőház megválasztását követő negyedik év április vagy május hónapjában kell megtartani.

(2) A Képviselőházi képviselők tevékenységüket a köz érdekében végzik.

(3) A Képviselőházi képviselőt – a Képviselőházi képviselők jogállásáról szóló törvényben szabályozottak szerint – mentelmi jog illeti meg.

(4) A Képviselőházi képviselőt a függetlenségét biztosító javadalmazás illeti meg. A Képviselőházi képviselők javadalmazásáról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(5) A képviselő nem lehet Köztársaság Elnöke, az Alkotmánybíróság tagja, az alkotmányos jogok biztosa, az Állami Számvevőszék elnöke, alelnöke és számvevője, bíró, ügyész, polgármester, közigazgatási szerv alkalmazottja – a Kormány tagja, az államtitkár és a kormány megbízott kivételével –, továbbá a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja. Törvény az összeférhetlenség egyéb eseteit is megállapíthatja.

(6) A Képviselőházi képviselők jogállásáról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

8.§ (1) A Képviselőházi képviselő megbízatása megszűnik:

a) a Képviselőház működésének befejezésével,

b) a képviselő halálával,

c) az összeférhetlenség kimondásával,

d) lemondással,

e) a választójog elvesztésével.

(2) Az összeférhetlenség kimondásáról a Képviselőház a jelen lévő képviselők kétharmadának szavazatával határoz.

(3) A képviselő a Képviselőházhoz intézett nyilatkozatával lemondhat megbízatásáról. A lemondás érvényességéhez a Képviselőház elfogadó nyilatkozata nem szükséges.

9.§ (1) A Képviselőház elnököt, alelnököket és jegyzőket választ tagjai sorából.

(2) A Képviselőház állandó bizottságokat alakít tagjaiból, és bármely kérdés megvizsgálására bizottságot küldhet ki.

(3) A Képviselőházi bizottságok által kért adatokat mindenki köteles a rendelkezésükre bocsátani, illetőleg köteles előttük megjelenni.

10.§ (1) A Képviselőház évenként két rendes ülészakot tart: minden év február elsejétől június tizenötödikéig, illetve szeptember elsejétől december tizenötödikéig.

(2) A Képviselőház alakuló ülését – a választást követő egy hónapon belüli időpontra – a Köztársaság Elnöke hívja össze; egyébként a Képviselőház ülészakának és ezen belül az egyes üléseknek az összehívásáról a Képviselőház elnöke gondoskodik.

(3) A Köztársaság Elnöke, a Kormány, vagy a képviselők egyötödének írásbeli kérelmére a Képviselőházat rendkívüli ülészsakra vagy rendkívüli ülésre össze kell hívni. A kérelemben az összehívás indokát, továbbá a javasolt időpontot és napirendet meg kell jelölni.

(4) A Köztársaság Elnöke a Képviselőház ülését egy ülészsak alatt egy alkalommal – legfeljebb harminc napra – elnapolhatja.

(5) Az elnapolás tartama alatt a Képviselőház elnöke a képviselők egyötödének írásbeli kérelmére – a kérelem kézhezvételétől számított nyolc napnál nem távolabbi időpontra – köteles a Képviselőházat összehívni.

11.§ A Képviselőház ülései nyilvánosak. A Köztársaság Elnöke, a Kormány, továbbá bármely képviselő kérelmére a Képviselőház a képviselők kétharmadának a szavazatával zárt ülés tartását is elhatározhatja.

12.§ (1) A Képviselőház akkor határozatképes, ha a képviselőknek több mint a fele jelen van.

(2) A Képviselőház a határozatait a jelen lévő képviselők több mint a felének szavazatával hozza.

(3) Az Alkotmány megváltoztatásához, valamint az Alkotmányban meghatározott egyes döntések meghozatalához a Képviselőházi képviselők kétharmadának a szavazata szükséges.

(4) A Képviselőház a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott Hárszabályban állapítja meg működésének szabályait és tárgyalási rendjét.

13.§ (1) Törvényt a Köztársaság Elnöke, a Kormány, minden képviselőházi bizottság és bármely képviselőházi képviselő kezdeményezhet.

(2) A törvényhozás joga a Képviselőházat illeti meg.

(3) A Képviselőház által elfogadott törvényjavaslatot a Képviselőház elnöke aláírja, majd felterjeszti a Felsőház elnökéhez.

(4) A IV/B. alfejezet 24. § (3) bekezdése szerinti újratárgyalás esetén a Képviselőház elnöke – aláírás és kihirdetés céljából – közvetlenül a Köztársaság Elnöke számára továbbítja az újratárgyalásban elfogadott törvényi normát.

14.§ (1) A Köztársaság Elnöke a Nemzetgyűlés mindkét háza által jóváhagyott, illetve a 13. § (4) bekezdése alapján számára megküldött törvényi normát annak kézhezvételétől számított tizenöt napon – a Képviselőház elnökének sürgősségi kérelmére öt napon – belül aláírja, és elrendeli annak kihirdetését.

(2) Ha a Köztársaság Elnöke a törvénnyel vagy annak valamelyik rendelkezésével nem ért egyet, azt aláírás előtt az (1) bekezdésben említett határidőn belül megfontolás végett, észrevételeinek közlésével visszaküldheti a Képviselőháznak.

(3) A Képviselőház a törvényt újra megtárgyalja, és elfogadásáról ismét határoz. A Képviselőház elnöke által ezt követően megküldött törvényt a Köztársaság Elnöke öt napon belül köteles aláírni és elrendelni annak kihirdetését.

(4) A Köztársaság Elnöke a törvényt aláírás előtt az (1) bekezdésben említett határidőn belül véleményezésre megküldi az Alkotmánybíróságnak, ha annak valamelyik rendelkezését alkotmányellenesnek tartja.

(5) Ha az Alkotmánybíróság – soron kívüli eljárásban – az alkotmányellenességet megállapítja, a Köztársaság Elnöke a törvényt a Képviselőháznak visszaküldi, egyébként öt napon belül köteles a törvényt aláírni és elrendelni annak kihirdetését.

(6) A népszavazásra bocsátott törvényt a Köztársaság Elnöke csak akkor írja alá, ha azt a népszavazás megerősítette.

15.§ A Képviselőház tagjai az alkotmányos jogok biztosaihoz, az Állami Számvevőszék elnökéhez, a Köztársaság Főügyészéhez és a Magyar Nemzeti Bank elnökéhez kérdést, a Kormányhoz és a Kormány bármely tagjához interpellációt és kérdést intézhetnek a feladatkörükbe tartozó minden ügyben.

16.§ (1) A Képviselőház megbízatása az alakuló ülésével kezdődik.

(2) A Képviselőház kimondhatja feloszlását megbízatásának lejárta előtt is.

(3) A Köztársaság Elnöke a választások kitűzésével egyidejűleg feloszlathatja a Képviselőházat, ha

a) a Képviselőház – ugyanazon Képviselőház megbízatásának idején – tizenkét hónapon belül legalább négy esetben megvonja a bizalmat a Kormánytól, vagy

b) a Kormány megbízatásának megszűnése esetén a Köztársaság Elnöke által a kormány elnökének javasolt személyt az első személyi javaslat megtételének napjától számított negyven napon belül nem választja meg.

(4) A Képviselőház feloszlata előtt a Köztársaság Elnöke köteles kikérni a kormány elnökének, a Képviselőház elnökének és a Képviselőházban képvisellel rendelkező pártok képviselőcsoportjai vezetőinek véleményét.

(5) A Képviselőház feloszlásától vagy feloszlataától számított három hónapon belül új Képviselőházat kell választani.

(6) A Képviselőház működése az új Képviselőház alakuló üléséig tart.

17.§ (1) Rendkívüli állapot vagy szükségállapot idején a Képviselőház nem mondhatja ki a feloszlását és nem oszlatható fel.

(2) Ha a Képviselőház megbízatása rendkívüli állapot vagy szükségállapot idején jár le, a megbízatás a rendkívüli állapot, illetőleg a szükségállapot megszűnéséig meghosszabbodik.

(3) A feloszlott vagy feloszlott Képviselőházat a Köztársaság Elnöke hadiállapot, háborús veszély állapota vagy szükséghelyzet esetén ismét összehívhatja. Megbízatásának meghosszabbításáról a Képviselőház maga határoz.

18.§ (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya a Képviselőház hatáskörébe tartozó kérdés lehet.

(2) Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

19.§ (1) Országos népszavazást döntéshozatal vagy véleménynyilvánítás céljából lehet tartani, a népszavazás elrendelésére kötelezően vagy mérlegelés alapján kerül sor.

(2) Országos népszavazást kell tartani legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére.

(3) Ha az országos népszavazást el kell rendelni, az eredményes népszavazás alapján hozott döntés a Képviselőházra kötelező.

(4) Mérlegelés alapján országos népszavazást a Köztársaság Elnöke, a Kormány, a Képviselőházi képviselők egyharmada vagy 100 000 választópolgár kezdeményezésére a Képviselőház rendelhet el.

(5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

a) a költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről és illetékekről, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények tartalmáról,

b) hatályos nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségekről, illetve az e kötelezettségeket tartalmazó törvények tartalmáról,

c) az Alkotmány népszavazásáról, népi kezdeményezésről szóló rendelkezéseiről,

d) a Képviselőház hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási (átalakítási, megszüntetési) kérdésekről,

e) a Képviselőház feloszlásáról,

f) a Kormány programjáról,

g) hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről,

h) a Magyar Honvédség külföldi vagy országon belüli alkalmazásáról,

i) a helyi önkormányzat képviselő-testületének (közgyűlésének) feloszlatajáról,

j) a közkegyelem gyakorlásáról.

(6) Az ügydöntő országos népszavazás eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

20.§ Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy a Képviselőház hatáskörébe tartozó kérdést a Képviselőház tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést a Képviselőház köteles megtárgyalni.

21.§ Országos népszavazás elrendelésére irányuló állampolgári kezdeményezés esetén négy hónapig, országos népi kezdeményezés esetén két hónapig lehet aláírást gyűjteni.

IV/B. alfejezet

A Köztársaság Felsőháza

22.§ (1) A Köztársaság Felsőházának 90 tagja van.

(2) Delegálási joggal rendelkeznek különösen az érdekképviseleti szervezetek, az egyházak, a kamarák, a közttestületek szervezetei, a nemzeti és etnikai közösségek, az önkormányzati szervezetek szövetségei, valamint más szervezetek a sarkalatos törvényben meghatározott szabályok szerint.

23.§ (1) A Köztársaság Felsőháza a törvényalkotási folyamatban egyszeri, halasztó hatályú vétójoggal rendelkezik.

(2) A Köztársaság Felsőháza a Képviselőházzal közösen

a) ratifikálja a külkapcsolatok szempontjából meghatározó nemzetközi szerződéseket,
b) meghatározza a megyék és régiók területét, székhelyét, elnevezését;

24.§ (1) A IV/A alfejezet 13. § (3) bekezdésében foglalt felterjesztést a Felsőház elnöke a Köztársaság Felsőháza elé terjeszti.

(2) A felterjesztett törvényjavaslat felsőházi elfogadása esetén a törvényi normát aláírás és közzététel céljából a Felsőház elnöke továbbítja a Köztársaság Elnökének.

(3) A felterjesztett törvényjavaslat felsőházi elutasítása esetén a Felsőház elnöke a konkrét kifogások pontos megjelölésével – újrátárgyalás végett – visszaküldi a Képviselőház elnökének.

25.§ A Felsőház a Képviselőház feletti ellenőrzési jogköréből adódóan kötelező választ igénylő átiratot intézhet a Képviselőházhoz annak tevékenységi körébe tartozó bármely kérdésben.

26.§ (1) A Köztársaság Felsőháza önállóan jogosult vizsgálóbizottság felállítására,

(2) A Felsőház vizsgálóbizottsága előtt a megidézett személyek megjelenése kötelező és a büntetőeljárás törvényben előírt tanúzási és igazmondási kötelezettség érvényesül.

(3) Folyamatban lévő büntetőeljárás alatt a vizsgálóbizottság illetéktelen.

27.§ (1) A felsőházi ciklus hossza: 5 év.

(2) A Felsőház mindenkor az Európai Parlamenti választásokkal azonos időben alakul újjá, ülésezési rendjében a Képviselőházhoz igazodni köteles.

(3) A felsőházi tagok jogállását sarkalatos törvény rendezi.

(4) A felsőházi tagság nem fér össze

a) a képviselőházi mandátummal,

c) a kormánytagsággal, továbbá

d) a végrehajtó hatalom bármely tisztségével.

(5) A Felsőház saját tagjai közül egyszerű többséggel öt évre választja meg elnökét, aki közjogi méltóság.

A KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE

1.§ (1) A Köztársaság Elnöke a választópolgárok által 5 éves időszakra közvetlenül választott, 35. életévét betöltött magyar állampolgár, aki államfőként képviseli a Köztársaságot, kifejezi a nemzet egységét, és örökdik az államszervezet alkotmányos működése felett.

(2) A Köztársaság Elnöke a Magyar Honvédség legfőbb parancsnoka.

2.§ (1) Államfői jogkörében a Köztársaság Elnöke

a) összehívja és megnyitja a Köztársaság Nemzetgyűlésének mindkét háza alakuló ülését,

b) aláírja – és a Köztársaság Kormányának kihirdetésre megküldi – a törvényeket,

c) a törvénnyel vagy annak valamely rendelkezésével való egyet nem értése esetén a törvényt megfontolásra visszaküldi a Képviselőházának,

d) a törvénnyel vagy annak valamely rendelkezésével kapcsolatos alkotmányossági aggálya esetén a törvényt állásfoglalásra megküldi a Köztársaság Alkotmánybíróságának,

e) kezdeményezi a Képviselőház rendkívüli ülésének összehívását,

f) megerősíti a Köztársaság nevében kötött nemzetközi szerződéseket,

g) a nemzetközi szerződéssel vagy annak valamely rendelkezésével való egyet nem értése esetén a nemzetközi szerződést megfontolásra visszaküldi a Köztársaság Kormányának,

illetve

h) a nemzetközi szerződéssel vagy annak valamely rendelkezésével kapcsolatos alkotmányossági aggálya esetén a nemzetközi szerződést állásfoglalásra megküldi a Köztársaság Alkotmánybíróságának.

(2) A Köztársaság Kormánya elnökének előterjesztésére és ellenjegyzésével a Köztársaság Elnöke feloszlathatja a Képviselőházát.

(3) A Köztársaság Kormánya hatáskörrel rendelkező tagjának előterjesztésére és ellenjegyzésével a Köztársaság Elnöke

a) dönt a magyar állampolgárság megszerzésével és megszűnésével kapcsolatos ügyekben,

b) munkáltatói jogokat gyakorol a városi polgármesterek, a főpolgármester, valamint a járási és a regionális közgyűlési elnökök felett,

c) díjakat, címeket, érdemrendeket és kitüntetések adományoz, továbbá engedélyezi a külföldi állami kitüntetések viselését,

d) az egyes választások időpontját meghatározó törvények alapján kitűzi az képviselőházi választásokat, a helyi önkormányzati választásokat, valamint az európai parlamenti választásokat,

e) gyakorolja az egyéni kegyelmezés jogát,

f) megállapítja az ország fegyveres védelmének tervét, valamint

g) megerősíti tisztségükben az állami felsőoktatási intézmények elsőszámú vezetőit és a Magyar Tudományos Akadémia elnökét.

(4) Kinevezési jogkörében a Köztársaság Elnöke

(a) a Köztársaság Felsőházának mandátuma idejére kinevezi a Köztársaság Felsőházának kinevezéssel mandátumhoz jutó tagjait, valamint

b) kinevezi a Köztársaság Kormányának elnökét.

(5) A Kormányfő előterjesztésére és ellenjegyzésével a Köztársaság Elnöke

a) kinevezi a Köztársaság Kormányának tagjait és az államtitkárokat,

b) kinevezi a Köztársaság Főügyészt, valamint

c) kinevezi a Központi Statisztikai Hivatal elnökét.

(6) A Köztársaság Igazságszolgáltatási Tanácsának előterjesztésére a Köztársaság Elnöke

a) kinevezi a Köztársaság valamennyi bíróját,

b) kinevezi és megbízza a Köztársaság Legfelső Bíróságának elnökét és elnökhelyetteseit, valamint

c) kinevezi a Köztársaság Igazságszolgáltatási Tanácsának elnökét.

(7) A Képviselőház jelölésére a Köztársaság Elnöke kinevezi

a) az Alkotmánybíróság elnökét és tagjait

b) a Legfelső Bíróság elnökét,

c) az alkotmányos jogok biztosait,

d) az Állami Számvevőszék elnökét és alelnökeit,

(8) A Köztársaság Kormánya hatáskörrel rendelkező tagjának előterjesztésére és ellenjegyzésével a Köztársaság Elnöke

a) kinevezi és megbízza, illetőleg fogadja a nagyköveteket és a főkonzulokat,

b) kinevezi az állami felsőoktatási intézmények tanárait, továbbá

c) kinevezi és előlépteti a tábormokokat.

(9) A Köztársaság Elnökének kinevezési és megbízási jogköre – ha a kinevezés előterjesztést és ellenjegyzést igényel – magában foglalja a felmentési és az elmozdítási jogot; ilyen esetben a felmentéshez és az elmozdításhoz ugyancsak ellenjegyzés szükséges.

3.§ (1) A Köztársaság Elnöke a Köztársaság első polgára. Tisztsége összeférhetetlen minden más állami, politikai és gazdasági tisztséggel vagy megbízással. A Köztársaság Elnöke más kereső foglalkozást nem folytathat, és egyéb tevékenységéért – a szerzői jogi védelemben részesülő tevékenységet kivéve – díjazást nem fogadhat el.

(2) A Köztársaság Elnöke a Köztársaság egységének és az alkotmány értékeinek kifejezője, az alkotmány politikai védelmezője. Hivatali ideje alatt, a Köztársaság vagy a nemzet közvéleményét jelentősen megosztó kérdésekben nyilvánosan nem nyilvánít politikai véleményt.

(3) A Köztársaság Elnöke együttműködik a Köztársaság valamennyi szervével. Tevékenysége során a Köztársaság Kormányától adatokat, információkat, tájékoztatót és beszámolót kérhet, a Köztársaság Kormányának elnökétől a kormány általánosan követett politikájáról rendszeres tájékoztatásra tarthat igényt.

(4) A Köztársaság Elnökének személye sérthetetlen. Védelméről büntetőtörvény rendelkezik.

(5) A Köztársaság Elnökének munkáját a Köztársaság Elnökének Hivatala segíti.

4.§ (1) A Köztársaság Elnökét e tisztségre egyszer lehet újraválasztani.

(2) A Köztársaság Elnökét a hivatalban lévő államfő megbízatásának lejártá előtt legalább harminc nappal, ha pedig a megbízatás lejárta előtt szűnt meg, a megszűnéstől számított harminc napon belül kell megválasztani.

5.§ (1) A Köztársaság Elnöke elődje megbízatásának lejártakor, illetőleg a megbízatás idő előtti megszűnése esetén a kiírt választás eredményének kihirdetését követő nyolcadik napon lép hivatalába. Törvény előírhatja, hogy a Köztársaság Elnöke augusztus 20-án déli 12 órakor lépjen hivatalba. A választás és beiktatás részleteit törvény állapítja meg.

(2) Hivatalba lépésekor a Köztársaság Elnöke a Köztársaság Nemzetgyűlése előtt esküt tesz. Az esküt a Köztársaság Alkotmánybíróságának elnöke veszi ki.

6.§ (1) A Köztársaság Elnökének átmeneti akadályoztatása esetén, vagy ha a Köztársaság Elnökének megbízatása megszűnt, az új államfő hivatalba lépéséig a Köztársaság Elnökének jogkörét a Képviselőház elnöke gyakorolja, de ebben a jogkörében

a) törvényt a Képviselőháznak és nemzetközi szerződést a Köztársaság Kormányának megfontolásra, illetőleg törvényt vagy nemzetközi szerződést a Köztársaság Alkotmánybíróságának alkotmányossági vizsgálatra nem küldhet meg,

b) a Képviselőházat nem oszlathatja fel, továbbá

c) a kegyelmezés jogával csak jogerősen elítélt ügyében élhet.

(2) A Köztársaság Elnökének helyettesítése idején a Képviselőház elnöke képviselői jogait nem gyakorolhatja, és helyette a Képviselőház elnökének feladatát a Képviselőház által kijelölt alelnök látja el.

7.§ (1) A Köztársaság Elnökének megbízatása megszűnik

- a) a megbízatás idejének lejártával,
- b) ha feladatkörének ellátására egészségügyi okból kilencven napon túl képtelen,
- c) az összeférhetlenség kimondásával,
- d) lemondással, illetve
- e) az elnöki tisztségtől való megfosztással.

(2) Az képviselőházi képviselők egyötödének indítványára – az (1) bekezdés b) pontjában említett idő eltelte után – a Képviselőház állapítja meg, hogy a Köztársaság Elnöke egészségügyi okból feladatkörének ellátására képtelen. A határozat meghozatalához az képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges. A szavazás titkos.

(3) Ha a Köztársaság Elnökével szemben a tisztségének gyakorlása során összeférhetlenségi ok merül fel, az képviselőházi képviselők egyötödének indítványára a Képviselőház határozata alapján a Köztársaság Alkotmánybírósága dönt az összeférhetlenségről.

(4) A Köztársaság Elnöke a Képviselőházhoz intézett nyilatkozatával lemondhat megbízatásáról. A lemondás érvényességéhez a Képviselőház elfogadó határozata szükséges. A Képviselőház tizenöt napon belül kérheti a Köztársaság Elnökét, hogy elhatározását fontolja meg. Ha a Köztársaság Elnöke az elhatározását fenntartotta, a Képviselőház a lemondás tudomásulvételét nem tagadhatja meg.

(5) A Köztársaság Elnöke a tisztségétől megfosztható, ha annak gyakorlása során szándékosan megsértette az Alkotmányt vagy a törvényt.

(6) A Köztársaság Elnökének felelősségre vonását az (5) bekezdés alapján a Képviselőház képviselőinek egyötöde indítványozhatja.

(7) A felelősségre vonási eljárás megindításához az képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges. A szavazás titkos.

(8) A felelősségre vonási eljárást megindító képviselőházi határozat meghozatalától a felelősségre vonási eljárás befejezéséig a Köztársaság Elnöke nem gyakorolhatja jogkörét.

(9) A Köztársaság Elnökének alkotmány-, illetőleg törvénysértő cselekményét a Köztársaság Alkotmánybírósága bírálja el.

(10) A Köztársaság Alkotmánybírósága a Köztársaság Elnökét megfoszthatja a tisztségétől, ha az eljárás eredményeként megállapította az Alkotmány, illetőleg a törvény megsértését.

(11) Ha a Köztársaság Elnöke ellen a felelősségre vonási eljárás büntetőjogilag üldözendő olyan cselekmény miatt indult, amelyet a Köztársaság Elnökének a hivatali ideje alatt a hivatali tevékenységével összefüggésben követett el, a Köztársaság Alkotmánybírósága eljárásában a büntetőeljárás rendelkezéseit is alkalmazza. A vádat a Képviselőház által a saját tagjai közül választott vádbiztos képviseli.

(12) A Köztársaság Elnöke ellen a (11) bekezdésben nem említett egyéb cselekménye miatt büntetőeljárást csak megbízatásának megszűnése után lehet indítani.

(13) Ha a Köztársaság Alkotmánybírósága a Köztársaság Elnökének bűnösségét szándékos bűncselekmény miatt állapította meg, a Köztársaság Elnökét tisztségétől megfoszthatja, és a Büntető Törvénykönyvben az adott cselekményre meghatározott bármely büntetést és intézkedést alkalmazhatja.

8.§ (1) A Köztársaság Elnökének megválasztásával és hivatalba lépésével kapcsolatos eljárásról, javadalmazásáról, valamint a megbízatásának megszűnése után őt megillető kedvezményekről külön törvény rendelkezik. Ugyancsak külön törvény rendelkezik a Köztársaság Elnökének Hivataláról.

(2) Külön törvény rendelkezhet a Köztársaság Elnöke által adományozható díjakról, rendekről és címekről, továbbá azokról a területszervezési ügyekről, amelyekben a Köztársaság

Elnökének hatásköre lehet. Külön törvény további feladatokat utalhat a Köztársaság Elnökének hatáskörébe.

VI. fejezet

A KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

1.§ (1) A Köztársaság Kormányának megbízatása a Kormányfő megbízatásával kezdődik és szűnik meg.

(2) A Kormányfő megbízatása a kinevezésével kezdődik, és lemondásával, illetve választójogának elvesztésével szűnik meg.

(3) A Köztársaság kormányfője lemond

a) a Képviselőház feloszlásának kezdeményezésével, illetőleg

b) ha a Képviselőház határozata vele szemben az összeférhetetlenséget megállapítja, továbbá

c) ha a Képviselőház a bizalmat nem adja meg, vagy megvonja.

(4) A lemondott Kormányfő ügyvezető kormányt vezet.

(5) Az ügyvezető kormány megbízatása a Köztársaság Kormánya elnökének kinevezéséig tart. Az ügyvezető kormány nemzetközi szerződést nem hagyhat jóvá, és rendeletet csak törvény kifejezett felhatalmazása alapján, halaszthatatlan esetben hozhat.

(6) A Köztársaság Kormánya tagjának megbízatása

a) lemondásával,

b) felmentésével,

c) választójogának elvesztésével, illetve

d) a Köztársaság Kormánya megbízatásának megszűnésével szűnik meg.

2.§ (1) A Köztársaság Kormánya – a Köztársaság végrehajtó hatalmának élén – az Alkotmány és a törvények alapján meghatározza és megvalósítja a Köztársaság általános politikáját, végrehajtja a törvényeket és irányítja a Köztársaság közigazgatását, valamint felügyeli a helyi önkormányzatainak működését.

(2) A Köztársaság Kormánya – a Köztársaság közigazgatásának legfőbb szerveként – meghatározza az irányítása alá tartozó közigazgatási szervek és azok vezetőinek feladatait; e szervezetek tevékenységét bármikor megvizsgálhatja, arról adatokat, beszámolót kérhet.

(3) Tevékenysége során a Köztársaság Kormánya

a) az alapjogok tiszteletben tartásával védi az alkotmányos és törvényes rendet,

b) meghatározza a gazdasági, infrastrukturális, oktatási és környezetvédelmi fejlesztés állami feladatait, a szociális és egészségügyi ellátás állami rendszerét, a tudományos és kulturális igazgatás rendjét, gondoskodik az állami ellátások anyagi fedezetéről, továbbá biztosítja a feladatok megvalósulásához szükséges feltételeket,

c) közreműködik a külpolitika meghatározásában, képviseli a Magyar Köztársaságot a nemzetközi szervezetek és az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményeiben, továbbá nemzetközi szerződéseket köt,

d) irányítja a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek működését, valamint

e) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket törvény a hatáskörébe utal.

(3) Külön törvény a Köztársaság Kormányának hatáskörébe utalhat minden olyan feladatot, amelynek ellátására a Köztársaság más szerve az Alkotmány alapján nem jogosult. Ugyancsak külön törvény meghatározhatja azokat a feladatokat, amelyek ellátására a Köztársaság közigazgatásának irányítása keretében a Köztársaság Kormánya – általános felhatalmazása ellenére – nem jogosult.

(4) A Köztársaság Kormánya tevékenységét a Képviselőház ellenőrzése mellett végzi.

3.§ (1) A Köztársaság Kormányát a Köztársaság Kormányának elnöke, a Kormányfő vezeti, aki irányítja a testület munkáját, és annak működéséért, tevékenységéért és intézkedéseiért felelős a Képviselőház előtt.

(2) A Köztársaság Kormányát a Kormányfő és – kormánytagokként – a miniszterek alkotják.

(3) A Köztársaság Kormányának Kormányfő-helyettes, államminiszter vagy tárca nélküli miniszter tagja is lehet, akiknek jogállása a miniszterek jogállásával egyezik meg. A Kormányfő-helyettesnek, az államminiszternek és a tárca nélküli miniszternek kormánytaggá történő kinevezése a Kormányfő felelősségét nem érinti.

(4) Feladatainak ellátása érdekében a Köztársaság Kormánya

a) közigazgatási szervet hozhat létre,

b) döntés-előkészítő, tanácsadó, vagy ellenőrző feladattal bizottságot alakíthat,

c) meghatározott tevékenység ellátására kormánybiztost nevezhet ki.

(5) A Köztársaság Kormányának tagja – a Kormányfő iránymutatása szerint – a jogszabályoknak megfelelően önállóan irányítja az irányítási hatásköre alá rendelt szervezeteket és a közigazgatásnak a feladatkörébe tartozó ágát, továbbá ellátja a Köztársaság Kormánya által meghatározott, illetve a Kormányfő által kijelölt feladatokat.

(6) A Köztársaság Kormánya legfeljebb tizenöt tagú.

4. § (1) A Köztársaság Kormánya döntés-előkészítő feladattal Kormánybizottságokat alakíthat a gazdaságpolitika, a társadalompolitika és az állampolitika általános teendőinek meghatározása. A Kormánybizottság tagjai a feladatkörrel rendelkező miniszterek. A kormánybizottságot a Kormányfő által kijelölt miniszter vezeti.

(2) A Köztársaság Kormánya általános politikai irány-meghatározó döntéseinek meghozatalára néhány kormánytagból álló Kormánytanácsot hozhat létre. A Kormánytanácsot a Kormányfő vezeti.

(3) Kormányrendeletet és kormányhatározatot csak a Köztársaság Kormányának teljes ülése hozhat. A kormány ülését a Kormányfő, akadályoztatása esetén általa kijelölt helyettese vezeti. A határozatképességhez a kormánytagok kétharmadának jelenléte szükséges. A napirendet a Kormányfő határozza meg.

(4) Miniszteri rendeletet csak a Köztársaság Kormányának minisztérium élén álló tagja hozhat.

5. § (1) A Köztársaság Kormányának munkáját államtitkárok segítik. Az államtitkárok általános politikai vagy parlamenti államtitkárok lehetnek. Az államtitkárok száma nem haladhatja meg a harmincat. Parlamenti államtitkárnak csak a Képviselőház képviselője nevezhető ki. Képviselői mandátumának elvesztésével a parlamenti államtitkár megbízatása megszűnik.

(2) A Köztársaság Kormányfője meghatározott tevékenység ellátására kormány megbízottat nevezhet ki.

(3) A Köztársaság Kormányának minisztérium élén álló tagja meghatározott feladat ellátására miniszteri biztost nevezhet ki.

(4) A Köztársaság Kormánya elnökének és tagjainak jogállását, valamint az államtitkárok jogállását és hatáskörét külön törvény szabályozza, díjazásukról, továbbá az őket megillető költségtérítésekről és kedvezményeikről külön törvény rendelkezik.

6. § (1) A Köztársaság Kormányfője és a Kormány tagjai – vagy akadályoztatásuk esetén az általuk kijelölt parlamenti államtitkárok – részt vehetnek és felszólalhatnak a Képviselőház plenáris és bizottsági ülésein. A Képviselőház a Köztársaság Kormányfőjét vagy a Kormány bármely tagját az ülésén való részvételre kötelezheti.

(2) A Köztársaság Kormányfője és a Kormány tagjai jelen lehetnek a Köztársaság Felsőházának ülésein. Az ülésen való felszólalási jog gyakorlására és a Köztársaság Felsőházával való általános kapcsolattartásra a kormány politikai államtitkárt nevez ki.

7.§ (1) A Köztársaság Kormányának elnökét a Köztársaság Elnöke a Képviselőház elnökével történő előzetes konzultáció után nevezi ki. A kinevezett Kormányfőnek a kinevezéstől számított három napon belül – indítvány formájában – a Képviselőháztól bizalmi szavazást kell kérnie.

(2) Ha a kinevezett Kormányfő a Képviselőháztól nem kap bizalmat, lemondását köteles benyújtania a Köztársaság Elnökének. A Köztársaság Elnöke a lemondás kézhezvételétől számított nyolc napon belül az (1) bekezdés szerinti eljárással új Kormányfőt nevez ki. A lemondott Kormányfő ügyvezetőként marad hivatalban az új Kormányfő kinevezéséig.

(3) Ha a Képviselőház a kinevezett Kormányfőnek bizalmat szavaz, a Kormányfőt a Köztársaság Kormánya elnökének kell tekinteni. A Köztársaság Kormánya elnökének megbízatása a kinevezésének napjára visszamenő hatállyal veszi kezdetét.

(4) A bizalmi szavazással megerősített Kormányfő a Képviselőház előtt esküt tesz. Az esküt a Képviselőház elnöke veszi ki.

(5) A Köztársaság kormányfője a sikeres bizalmi szavazást követő nyolc napon belül javaslatot tesz a Köztársaság Elnökének a Kormány személyi összetételére, továbbá a kinevezését követő harminc napon belül ismerteti a Képviselőház előtt a Kormány programját.

(6) A Kormány miniszterei a kinevezésükkel válnak a Köztársaság Kormányának tagjaivá. A Köztársaság Kormányának tagjai a kinevezésükkor a Köztársaság Elnöke előtt esküt tesznek.

(7) Az ügyvezető Kormányfő az (1) bekezdés szerinti eljárással újból kinevezhető.

8.§ (1) A Kormányfő megbízatásáról bármikor lemondhat. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A lemondott Kormányfő ügyvezetőként az új Kormányfő kinevezéséig hivatalában marad.

(2) A Kormányfő lemondása és az új Kormányfő kinevezése között – ha a Képviselőház megbízatása nem szűnt meg – legfeljebb nyolc nap telhet el. Ha a lemondás a Képviselőház megbízatásának megszűnésével összefüggésben történt, az új Kormányfő kinevezéséig legfeljebb kilencven nap telhet el.

(3) A Képviselőház megbízatásának megszűnésekor a Kormányfő köteles lemondani. Amennyiben a Kormányfő a Képviselőház feloszlására tesz javaslatot, a feloszlásról szóló előterjesztéssel egyidejűleg a lemondásáról szóló nyilatkozatot is a Köztársaság Elnöke elé terjeszti.

(4) A Köztársaság Kormányának tagjai a megbízatásukról bármikor lemondhatnak. A lemondás érvényességéhez a Kormányfő elfogadó nyilatkozata szükséges. Az elfogadó nyilatkozatot a lemondó nyilatkozattal együtt a Kormányfő a lemondott kormánytag helyére kinevezendő új miniszter személyére történő javaslattal egyidejűleg terjeszti a Köztársaság Elnöke elé. A lemondott kormánytag a kormány új tagjának kinevezéséig ügyvezető miniszterként jár el, de ilyen minőségében nemzetközi megállapodást nem köthet, és miniszteri rendeletet csak törvény kifejezett felhatalmazása alapján, halaszthatatlan esetben hozhat. A Köztársaság Elnöke a Köztársaság Kormányának új tagját a lemondott kormánytag felmentésével egyidejűleg nevezi ki. Amennyiben a Kormányfő a kormány lemondott tagjának tárcáját meg kívánja szüntetni, a lemondott kormánytag megbízatása a felmentéssel szűnik meg.

(5) Az államtitkárok lemondásának érvényességéhez a Kormányfő és a hatáskörük felett irányítási jogkörrel rendelkező miniszter elfogadó nyilatkozata is szükséges.

9.§ (1) A Köztársaság Kormányának tevékenysége a Képviselőház bizalmán alapul. A Képviselőház a Köztársaság Kormánya iránti bizalmát bármikor kifejezheti, és bármikor megvonhatja. A bizalmi kérdés tárgyalásához indítvány szükséges.

(2) A Képviselőház a Köztársaság Kormánya iránti bizalma a Köztársaság Kormányának elnökével szemben nyilvánul meg.

- (3) A Köztársaság kormányfője a Képviselőháztól bármikor bizalmi szavazást kérhet.
- (4) A Köztársaság kormányfője indítványozhatja, hogy a Köztársaság Kormányának előterjesztése feletti szavazás bizalmi szavazás legyen.
- (5) Bizalmatlansági indítványt a Képviselőház képviselőinek legalább egyötöde nyújthat be.
- (6) Az (3), (4) és (5) bekezdés szerinti indítvány feletti szavazást képviselőházi vita előzi meg. A vitát legfeljebb három nap alatt le kell folytatni.
- (7) Ha a (6) bekezdés szerinti szavazás során a Képviselőház a bizalmát megvonja, a Kormányfőnek le kell mondania.
- (8) Bizalmatlansági indítványt ugyanazon Kormányfővel szemben legfeljebb háromhavonta (három hónapon belül legfeljebb egyszer) lehet benyújtani.
- (9) A (6) bekezdés szerinti szavazást legkorábban az erre irányuló indítvány betérjesztésétől számított három nap után, legkésőbb a betérjesztéstől számított nyolc napon belül kell megtartani.

VII. fejezet

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

- 1.§** (1) Az Alkotmánybíróság elnökét és tizenegy tagját a Képviselőház a képviselők kétharmadának támogatásával jelöli és - kilenc éves időtartamra - a Köztársaság Elnöke nevezi ki.
- (2) Az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát, illetőleg ellátja a törvénnyel hatáskörébe utalt feladatokat.
- (3) Az Alkotmánybíróság alkotmányellenesség megállapítása esetén megsemmisíti a törvényeket és más jogszabályokat.
- (4) A költségvetésről, a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényeket az Alkotmánybíróság akkor semmisíti meg, ha azok tartalma
- az élethez és emberi méltósághoz való jogot,
 - a személyes adatok védelméhez való jogot,
 - a gondolat, lelkiismeret és vallás szabadságát, vagy
 - a magyar állampolgársághoz kapcsolódó II. fejezet 1. § szerinti jogokat sérti.
- (5) Az Alkotmánybíróság tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és az Alkotmánybíróság hatásköréből adódó feladatokon kívül politikai tevékenységet nem folytathatnak.
- (6) Az Alkotmánybíróság szervezetéről és működéséről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

VIII. fejezet

ALKOTMÁNYOS JOGOK BIZTOSA

- 1.§(1)** Az alkotmányos jogok betartásának vizsgálatára a Képviselőház kétharmados támogatással jelöli az állampolgári jogok biztosát, a nemzeti és etnikai közösségek biztosát, a jövő nemzedékek biztosát, amely tisztségekre a jelölteket a Köztársaság Elnöke hat éves időtartamra nevezi ki. A Képviselőház más alkotmányos jogok védelmére is jelölhet biztost.

- (2) Az állampolgári jogok biztosának feladata, hogy az alkotmányos jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja, vagy kivizsgáltassa, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen.
- (3) A nemzeti és etnikai közösségi biztosának feladata, hogy a nemzeti és etnikai közösségi jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja, vagy kivizsgáltassa, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen.
- (4) A jövő nemzedékek biztosának feladata, hogy az utánunk következő nemzedékek jogainak érvényesülését folyamatosan figyelemmel kíséresse, e jogokkal kapcsolatosan tudomására jutott visszasságokat vizsgálja, intézkedéseket kezdeményezzen.
- (5) Az alkotmányos jogok biztosának eljárását törvényben meghatározott esetekben bárki kezdeményezheti.
- (6) Az alkotmányos jogok biztosa tevékenységének tapasztalatairól évente beszámol a Képviselőháznak.
- (7) Az alkotmányos jogok biztosairól szóló törvény elfogadásához a képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

IX. fejezet

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ÉS A MAGYAR NEMZETI BANK

- 1.§** (1) Az Állami Számvevőszék a Köztársaság pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve. Feladatkörében ellenőrzi az államháztartás gazdálkodását, ennek keretében az állami költségvetési javaslat megalapozottságát, a felhasználások szükségességét és célszerűségét, ellenjegyzzi a költségvetés hitelfelvételeire vonatkozó szerződéseket; előzetesen felülvizsgálja az állami költségvetés felhasználásának a törvényességét; ellenőrzi az állami költségvetés végrehajtásáról készített zárszámadást; ellenőrzi az állami vagyon kezelését, az állami tulajdonban lévő vállalatok, vállalkozások vagyonérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét; ellátja a törvénnyel hatáskörébe utalt egyéb feladatokat.
- (2) Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseit törvényességi, célszerűségi és eredményességi szempontok szerint végzi. Az Állami Számvevőszék az általa végzett ellenőrzésekről jelentésben tájékoztatja a Képviselőházat. A jelentést nyilvánosságra kell hozni. Az Állami Számvevőszék elnöke a zárszámadás ellenőrzéséről készült jelentést a zárszámadással együtt terjeszti a Képviselőház elé.
- (3) Az Állami Számvevőszék elnökét és alelnökeit a képviselőházi képviselők kétharmadának jelölésére a Köztársaság Elnöke nevezi ki 6 évre.
- (4) Az Állami Számvevőszék szervezetéről és működésének alapelveiről szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.
- 2.§** (1) A Magyar Nemzeti Bank a Magyar Köztársaság központi bankja. A Magyar Nemzeti Bank külön törvényben meghatározott módon felelős a monetáris politikáért.
- (2) A Magyar Nemzeti Bank elnökét a Köztársaság Elnöke hat évre nevezi ki.
- (3) A Magyar Nemzeti Bank elnöke a bank tevékenységéről évente beszámol a Képviselőháznak.
- (4) A Magyar Nemzeti Bank elnöke külön törvényben meghatározott feladatkörében rendeletet bocsát ki, amely törvénnyel nem lehet ellentétes. A Magyar Nemzeti Bank elnökét rendelet kiadásában az általa rendeletben kijelölt alelnök helyettesítheti.

X. fejezet

A MAGYAR HONVÉDSÉG ÉS EGYES RENDVÉDELMI SZERVEK

1.§ (1) A Magyar Honvédség alapvető kötelessége a haza katonai védelme és a nemzetközi szerződésből eredő kollektív védelmi feladatok ellátása.

(2) A Rendőrség alapvető feladata a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

(3) A Magyar Honvédség feladatairól és a rá vonatkozó részletes szabályokról szóló, továbbá a Rendőrségről, a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásáról, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységgel összefüggő részletes szabályokról szóló törvények elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

2.§ (1) A Magyar Honvédséget az alkotmányos rend megdöntésére, vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet- és vagyonbiztonságot tömeges méretekben veszélyeztető, fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett súlyos erőszakos cselekmények esetén, az Alkotmány rendelkezéseinek megfelelően kihirdetett szükségállapot idején lehet felhasználni, akkor, ha a rendőrség alkalmazása nem elegendő.

(2) A Magyar Honvédség irányítására – ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – az Alkotmányban meghatározott keretek között kizárólag a Képviselőház, a Köztársaság Elnöke, a Honvédelmi Tanács, a Kormány és az illetékes miniszter jogosult.

(3) A Magyar Honvédség, a Rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, politikai tevékenységet nem folytathatnak, továbbá szolgálati jogviszonyuk fennállása alatt és annak megszűnését vagy megszüntetését követő három évig nem indulhatnak jelöltként a képviselőházi képviselők választásán, az európai parlamenti választáson, a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek, valamint a kisebbségi önkormányzati képviselők választásán.

(4) A Magyar Honvédség nem hivatásos katonai állományú tagjának pártban való tevékenységére a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátokat állapíthat meg.

3.§ (1) A Kormány engedélyezi a Magyar Honvédség, illetve külföldi fegyveres erők az Európai Unió vagy az Észak-Atlanti Szerződés Szervezete döntésén alapuló alkalmazását, valamint más csapatmozgásait.

(2) A Kormány az (1) bekezdés alapján, valamint a Magyar Honvédség békefenntartásban való részvételének vagy a külföldi hadműveleti területen végzett humanitárius tevékenységének engedélyezése tárgyában hozott döntéséről haladéktalanul beszámol a Képviselőháznak a Köztársaság Elnöke egyidejű tájékoztatása mellett.

XI. fejezet

A PÉNZÜGYI SZERVEZETEK ÁLLAMI FELÜGYELETE

1.§ (1) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a Magyar Köztársaság pénzügyi közvetítő rendszert felügyelő, ellenőrző és szabályozó szerve. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete törvényben meghatározott módon felelős a pénzügyi közvetítő rendszer zavartalan működéséért.

(2) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnökét a Köztársaság Elnöke nevezi ki hat évre, alelnökeit a Kormányfő nevezi ki hat évre.

(3) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnöke a Felügyelet tevékenységéről évente beszámol a Képviselőháznak.

(4) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnöke törvényben meghatározott feladatkörében, törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet bocsát ki, amely törvénnyel, kormányrendelettel és a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletével nem lehet ellentétes. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének elnökét rendelet kiadásában az általa rendeletben kijelölt alelnök helyettesítheti.

XII. fejezet

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

1.§ (1) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság a Magyar Köztársaság elektronikus hírközlési piac felügyelő és ellenőrző szerve. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság felelős az elektronikus hírközlési piac zavartalan működéséért.

(2) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökét a Kormányfő nevezi ki 6 évre.

(3) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság tevékenységéről évente beszámol a Képviselőháznak.

(4) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke törvényben meghatározott feladatkörében, törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet bocsát ki, amely más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

XIII. fejezet

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK

1.§ (1) A Köztársaság területe

a) városokra és vonzáskörzeti községeikre,

b) járásokra,

c) megyékre (150 ezer főtől, 800 ezer főig) és a Fővárosra, valamint

d) régiókra (800 ezer főtől, 3 millió főig) tagolódik.

(2) A Főváros kerületekre tagolódik; a városokban kerületek alakíthatók.

2.§ (1) A helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása.

(2) A Főváros és kerületei, illetve a megye és a régió választópolgárainak közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga. Önállóan gyakorolja önkormányzati jogosítványait a legalább háromezer fős lélekszámú város. A községek választópolgárai a vonzáskörzet-központi szerepet betöltő városhoz kapcsolódva gyakorolják helyi önkormányzati jogosítványait.

(3) A járási önkormányzatot a járásban megválasztott polgármesterek közgyűlése, a regionális önkormányzatot pedig a járási közgyűlések elnökeiből álló testület alkotja.

(4) A járás területe – adott lehetőség szerint – lefedi az egyéni képviselői választókerületet.

3.§ (1) A helyi önkormányzatok alapjogai egyenlőek. Az önkormányzatok kötelezettségei eltérőek lehetnek.

(2) A helyi önkormányzati jogokat és kötelezettségeket törvény határozza meg. Az önkormányzat hatáskörének jogszerű gyakorlása bírósági védelemben részesül, jogai védelmében az önkormányzat az Alkotmánybírósághoz fordulhat.

4.§ (1) A választópolgárok a helyi önkormányzást az általuk választott képviselő-testület útján, illetőleg helyi népszavazással gyakorolják.

(2) A képviselő-testület tagjainak és a polgármesternek a választását - az időközi választás kivételével - az általános képviselőházi választást követő második év október hónapjában kell megtartani.

(3) A képviselő-testület megbízatása az önkormányzati általános választás napjáig tart. A jelöltek hiányában elmaradt választás esetén a képviselő-testület megbízatása meghosszabbodik az időközi választás napjáig. A polgármester megbízatása az új polgármester megválasztásáig tart.

(4) A képviselő-testület a megbízatásának lejárta előtt - a helyi önkormányzatokról szóló törvényben meghatározott feltételek szerint - kimondhatja a feloszlását. A közvetlenül választott polgármester megbízatása a képviselő-testület feloszlásával megszűnik, saját kezdeményezésű feloszlásánál pedig folytonos marad.

5.§ (1) A helyi képviselő-testület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,

b) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tulajdonosi jogait, az önkormányzat bevételeivel önállóan gazdálkodik, saját felelősségére vállalkozhat,

c) az önkormányzat törvényben meghatározott feladatainak ellátásához megfelelő saját bevételre jogosult, továbbá e feladatokkal arányban álló állami támogatásban részesül,

d) törvény keretei között megállapítja a helyi adók fajtaát és mértékét,

e) törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét,

f) önkormányzati jelképeket alkothat, helyi kitüntetések és elismerő címeket alapíthat,

g) a helyi közösséget érintő közügyekben kezdeményezéssel fordulhat a döntésre jogosult szervhez,

h) szabadon társulhat más helyi képviselő-testülettel, érdekeinek képviseletére önkormányzati érdekszövetséget hozhat létre, feladatkörében együttműködhet más országok helyi önkormányzatával, és tagja lehet nemzetközi önkormányzati szervezetnek.

(2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes más saját rendeletével, illetve más magasabb rendű jogszabállyal.

6.§ (1) A helyi képviselő-testület elnöke a képviselő-testületi tagok soraiból választott testületi elnök. Az önkormányzatot vezető polgármestert a választópolgárok közvetlenül választják. A testületi elnök és a polgármester nem lehet ugyanaz a személy.

(2) A képviselő-testület bizottságot választ, és hivatalt hoz létre.

(3) A polgármester és a testületi elnök az önkormányzati feladataikon kívül törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet alapján kivételesen államigazgatási feladatokat és hatásköröket is elláthatnak, ugyanakkor képviselőházi képviselőséggel mandátumuk összeférhetetlen.

(4) A városi polgármester, valamint a megyei közgyűlés elnöke feletti munkáltatói jogokat - a IV. fejezet 2. § (3) bekezdésének b) pontja szerint - a Köztársaság Elnöke gyakorolja. A városi-, járási-, valamint a regionális önkormányzat jegyzője feletti munkáltatói jogokat az illetékes kormányhivatal vezetője gyakorolja.

7.§ A helyi önkormányzatokról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges. Ugyanilyen szavazataránnyal elfogadott törvényben korlátozhatók az önkormányzatok alapjogai.

XIV. fejezet

A BÍRÓSÁGI SZERVEZET

1.§ (1) A Köztársaságban az igazságszolgáltatást a Magyar Köztársaság Legfelső Bírósága, az ítélőtáblák, a Fővárosi Bíróság és a megyei bíróságok, valamint a helyi és a munkaügyi, illetőleg a közigazgatási bíróságok gyakorolják.

(2) A törvény az ügyek meghatározott csoportjaira külön bíróságok létesítését is elrendelheti.

2.§ (1) A bíróság - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - tanácsban ítélkezik.

(2) A törvény által meghatározott ügyekben és módon nem hivatásos bírák is részt vesznek az ítélkezésben.

(3) Egyesbíróként és a tanács elnökeként csak hivatásos bíró járhat el. Mind a hivatásos bíró, mind a nem hivatásos bíró csakis a törvénynek van alárendelve. Helyi bíróság hatáskörébe tartozó, törvény által meghatározott ügyben, egyesbíró hatáskörében bírósági titkár is eljárhat, aki e tevékenysége során független, csak a törvénynek van alárendelve.

3.§ (1) A Legfelső Bíróság a Köztársaság legfőbb bírósági szerve.

(2) A Legfelső Bíróság biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatai a bíróságokra kötelezőek.

4.§ (1) A Legfelső Bíróság elnökét a Köztársaság Elnöke javaslatára a Képviselőház választja, elnökhelyetteseit a Legfelső Bíróság elnökének javaslatára a Köztársaság Elnöke nevezi ki. A Legfelső Bíróság elnökének megválasztásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(2) A bírói kinevezés a 35. életév betöltéséhez kötött.

(3) A hivatásos bírákat törvényben meghatározott módon a Köztársaság Elnöke nevezi ki.

(4) A bírákat tisztségükből csak törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani.

5.§ (1) A Köztársaság bíróságai védik és biztosítják az alkotmányos rendet, a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait és törvényes érdekeit, büntetik a bűncselekmények elkövetőit.

(2) A közigazgatási bíróság felülvizsgálja az önkormányzati rendeletek alkotmányosságát, valamint a közigazgatási határozatok törvényességét.

(3) A bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.

(4) A bíróságok igazgatását az Országos Igazságszolgáltatási Tanács végzi, az igazgatásban bírói önkormányzati szervek is közreműködnek.

(5) A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról, továbbá a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

XV. fejezet

AZ ÜGYÉSZSÉG

1.§ (1) A Köztársaság Főügyésze és az Ügyészség gondoskodik a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogainak a védelméről, valamint az alkotmányos rendet, az ország biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről.

(2) Az ügyészség törvényben meghatározott jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben, képviseli a vádat a bírósági eljárásban, továbbá felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett.

(3) Az ügyészség közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki megtartsa a törvényeket. Törvénysértés esetén - törvényben meghatározott esetekben és módon - fellép a törvényesség védelmében.

2.§ (1) A Köztársaság Főügyészét a Köztársaság Elnöke javaslatára a Képviselőház választja, a A Köztársaság Főügyésze helyetteseit a A Köztársaság Főügyésze javaslatára a Köztársaság Elnöke nevezi ki. A Köztársaság Főügyésze megválasztásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(2) A Köztársaság Főügyésze a Képviselőháznak felelős, és működéséről köteles beszámolni.

3.§ (1) Az ügyészeket a Köztársaság Főügyésze nevezi ki.

(2) Az ügyészek nem lehetnek tagjai pártoknak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.

(3) Az ügyészi szervezetet a Köztársaság Főügyésze vezeti és irányítja.

(4) Az ügyészségről, valamint az ügyészek szolgálati viszonyáról szóló törvény elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

XVI. fejezet

A VÁLASZTÁSOK ALAPELVEI

1.§ (1) A képviselőházi képviselőket, az Európai Parlament képviselőit, a helyi önkormányzati képviselőket, valamint a polgármestert és a fővárosi főpolgármestert a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják.

(2) A háromezer fős lélekszámú feletti városok képviselő-testületi elnökeit, a járási és regionális közgyűlések elnökeit és a közgyűlések tagjait titkos szavazással választják. Közgyűlési elnökké kizárólag magyar állampolgár választható.

(3) A képviselőházi képviselők, az Európai Parlament képviselői, továbbá a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek választásáról külön törvények rendelkeznek, amelyek elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

(4) A kisebbségi önkormányzati képviselők választásáról külön törvény rendelkezik, amelynek elfogadásához a képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

XVII. fejezet

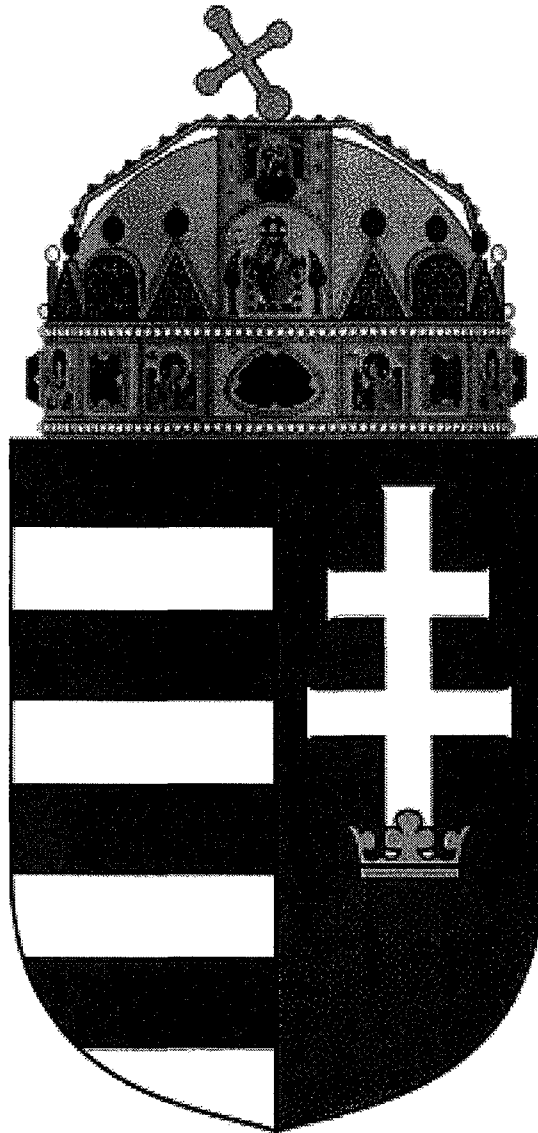
A KÖZTÁRSASÁG NEMZETI JELKÉPEI ÉS FŐVÁROSA

1.§ A Köztársaság himnusza Kölcsey Ferenc Himnusz című költeménye Erkel Ferenc zenéjével, mely a nemzet szimbóluma is egyben.

2.§ (1) Az állam zászlaja három, egyenlő szélességű piros, fehér és zöld színű vízszintes sávból áll, benne a címerrel.

(2) A nemzet zászlaja három, egyenlő szélességű piros, fehér és zöld színű vízszintes sávból áll.

(3) A Köztársaság címere hegyes talpú, hasított pajzs. Első mezeje vörössel és ezüsttel hétszer vágott. Második, vörös mezejében zöld hármaskorona arany koronás kiemelkedő középső részén ezüst kettős kereszt. A pajzson a magyar Szentkorona nyugszik.

(4) A Köztársaság címeréről, zászlajáról és azok használatáról szóló törvény elfogadásához az képviselőházi képviselők kétharmadának szavazata szükséges.
3.§. A Köztársaság fővárosa Budapest.

XVIII. fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1.§ (1) Az Alkotmány a Köztársaság alaptörvénye.

(2) Az Alkotmány és az alkotmányos jogszabályok mindenkire egyaránt kötelezőek.

2.§ (1) A Köztársaság Alkotmánya kihirdetése napján lép hatályba; végrehajtásáról a Kormány gondoskodik.

(2) A Kormány köteles az Alkotmány végrehajtásához szükséges törvényjavaslatokat a Képviselőház elé terjeszteni.

Budapest, 2011. március 15.

Indokolás

A Javaslat célja az alkotmányozás kapcsán a '49. évi, a rendszerváltáskor is mindössze ideiglenesnek szánt módosításokkal ellátott magyar alaptörvény megváltoztatásának nyilvánvaló szimbolikus értékén túlmenően a demokratikus intézményrendszer tökéletesítése, annak tisztán parlamentárisá tétele.

Tarthatatlan az a hatalomfelfogás, amely a ma még hatályos alkotmány 2.§ (2) bekezdéséből következik – ugyanezen szakasz (1) bekezdésének pontatlan fogalomhasználata miatt is – a szuverenitásra, a népszavazási tárgyakra és a hatalommegosztásra nézve. Ugyancsak elfogadhatatlan az a szemlélet, amely a 19.§ (1) bekezdésében megjelenik, és a kommunista hatalomfelfogás máig megmaradt lenyomataként annyira beleégett a szövegbe, hogy lehetetlennek látszik kiirtani onnan. Az új alkotmány előkészítésének összes dokumentuma, ideértve a szakértő anyagok teljes sorát még említésszerűen vagy hivatkozásképpen sem utal ezekre a problémákra. Ez alapján a parlamentarizmus erősítése az egyik legfőbb cél.

Így hazánkban sajnálatosan a későbbiekben is fennmaradhat az a már térségünkben is ritkuló gyakorlat, mely szerint az Országgyűlés – mint „legfőbb államhatalmi szerv” – folyamatos szavazásokkal tölti az időt, miközben maga választja meg a köztársaság egy seregnyi köztisztviselőre a legfőbb tisztségviselőket. Ráadásul ezek közül a legtöbbször személyére maga a köztársasági elnök tesz javaslatot a háznak, egy parlamentarizmusára büszke, valamirevaló alkotmányos államban a parlament javasol, a köztársaság elnöke kinevez. Nem hagyhatjuk, hogy az új alkotmány újdonsága néhány – egyébként fontos – szimbólum alaptörvénybe, vagy annak preambulumaiba való beemeléséből álljon, miközben megmarad a két évtizede már elhagyottnak hitt kommun-típusú hatalomszerkezet teljes közjogi arzenálja. A Javaslat valamennyi eleme azt célozza, hogy elérje a magyar kormányforma valódi „parlamentarizálódását”, amelynek végre elérkezett a várva várt ideje. Hazánk új alkotmányának parlamentárisá kell válnia, különben nincs értelme a létrehozásának.

Az új alkotmány preambuluma

A preambulum alapvetően hitet tesz a köztársaság a demokrácia eszménye mellett, elismerve ezer éves történelmünket, kultúránkat, a jövő generációért, a nemzetért viselt felelősséget, rögzíti, hogy az ökoszociális piacgazdaság biztosíthatja távlatosan ezek megvalósítását.

A Köztársaság céljai

Az államcélok valójában kormányzati célkitűzések. Arra szolgálnak, hogy a mindenkori kormányzat ne mehessen velük szembe. A Javaslat felfogása szerint az államcélok mögött az egész állam autoritásának kell állnia. Az államcélokat alapjogi nyelvhasználattal is meg lehet fogalmazni, valódi természetükön a megfogalmazás jellege nem változtat. A legfontosabb államcélok alapjogi megközelítéssel a következők:

- A jövő nemzedékek joga az egészséges, tiszta környezethez (harmadik generációs állampolgári jogok).
- A lakhatási jog, a lakhatás biztonságának garantálása
- A termőföld és a vízkészletek védelmének állami kötelezettsége
- Magyarország gazdasági berendezkedése szerint szociális piacgazdaság, amiből következően az új alaptörvénynek rögzítenie a magántulajdon, a szövetkezés és a köztulajdon egyenrangúságát.

Állampolgárok alapvető jogai és kötelezettségei

A Javaslatból első sorban azokat az elemeket kell kiemelnünk, amelyek az emberek életkörülményeivel szoros összefüggésben vannak. Így fontosnak tartjuk a tervezetben alapjogként megfogalmazni a munkához való jog érvényesülését, ennek állami feltételrendszerének megvalósítását. Az állam köteles e jog érvényesítéséhez működtetni állami, illetőleg közösségi tulajdonú gazdasági szervezeteket, szociális intézményeket, fejleszteni a közmunka intézményrendszerét. Ezen túlmenően a Javaslat megfogalmazza a szociális biztonsághoz, az egészséges környezethez való alapjogokat is. A jövő nemzedékek életfeltételének egyik biztosítója a termőföld, a vízkészlet és az egészséges környezet, állat és növényvilágával együtt, való védelme is.

Kétkamarás parlamenti modell

A rendszerváltás óta számos alkalommal bűvópatakként tűnt fel újra meg újra, majd került le hirtelen a napirendről a második kamara hazai visszaállításának gondolata. A Nemzeti Kerekasztaltól kezdődően több mint két évtizede változó intenzitással jelen levő szakmai és közéleti vita időnkénti hevessége érthető, hiszen a hagyományos modell visszatérte - habár a közjogi berendezkedést alapjaiban nem befolyásolná - a politikai kultúrát, az érdekegyeztetés mikéntjét, a konfliktusok feloldását meghatározó módon alakítaná át. A felsőház ellenében - elsősorban liberális oldalról - képviselt érvek, miszerint legitimitás nélküli marginális csoportok számára nyújtana fokozott érdekérvényesítési lehetőséget, lelassítaná a törvényhozási folyamatot, költségesebbé tenné a törvényhozást, valamint feleslegesen bonyolítaná a választási rendszert, az alábbi elemzés szerint nem

állják meg a helyüket. Illetve a javasolt konstrukció megvalósulása esetén teljességgel minimalizálható volna mindegyik ellenérv bekövetkezése, miként azt alább részletesebben is kifejtjük.

Minden tervezett politikai változás szükségszerűsége elsősorban célszerűségi szempontból értékelhető. Ezért teljesen érthető az ezt firtató kérdés feltétele. Vajon milyen hozadéka volna a javasolt kétkamarás modellnek a jelenlegi egykamaráshoz képest?

- Hazánk visszatérne történelmi alkotmánya egyik legfontosabb - a szovjet megszálló hatalom nyomására a világháborús összeomlást követően eltörölt – eleméhez,
- a közjogi hagyományunk helyreállításával az alkotmányozó elitet kiiktatná a '44/'45 utáni szuverenitás-hiányos időszak utolsó örökségét jogrendünkben,
- a potenciálisan erőre kapó szélsőjobboldal természetes ellensúlyát képezné a felsőház,
- a mindenkori kormánypárt számára konfliktusmentesebb körülményeket biztosítana a társadalmi aktorok törvényalkotásba való becsatornázása révén, felelős politizálásra készítve azokat,
- a konfliktusos modellből hazánk érezhetően elmozdulna a konszenzusos irányába,
- növelné a törvényhozás presztízsét a szenioritás és a szakmaiság felmutatásával,
- a törvényhozásnak a demokratikus mellett lokális, érdekképviseleti, kulturális-vallási legitimitást is biztosítana,
- minimalizálná a képviselőházat terhelő helyi/önkormányzati lobbinyomást,
- a politikai osztály „kimeneti oldalát” intézményesítené (tagjai emelt fővel vonulhatnának vissza, nem ragaszkodnának görcsösen pozíciójukhoz a „semmibe hullás miatti” félelmükben),
- a pártpolitikán kívüli elitcsoportokból kooptált tagok szakmai, illetve pozícióból fakadó tekintélyével javítaná a köztársaság intézményrendszerének elfogadottságát, a politika egészének presztízsét.

A magyar törvényhozás 1608-tól egészen 1944-ig kétkamarás modell szerint működött, vagyis a rendiség korából származó struktúrát elődeink tudatosan megőrizték a polgári alkotmányosság korszakában is. Az ország modernizációja során természetesen alapjaiban módosult a második kamara funkciója, tagjainak rekrutációja, hatásköre, de az 1918-'19-es forradalom és a tanácsköztársaság időszakát leszámítva a fősodorhoz tartozó politikai szereplők körében fel sem merült a második kamara felszámolása. Az 1920-ban hatalomra kerülő Horthy-rendszer az Antant nyomására nem élesztette fel a győztes hatalmak szemében a legyőzött Habsburg Monarchia egyik intézményének látszó Főrendiházat. De a külső erőter enyhülésével a Bethlen-kormányzat '25-ben azonnal hozzálátott a második kamara modelljének kidolgozásához, amit az 1926. évi XXII. törvénycikk képviselőházi megszavaztatásával a gyakorlatba is átültetett.

A kormányzati elit soraiban a hazai közjogi tradíciók és a modernizáció igényeinek kedvező ötvözeteként számon tartott közjogi reform a dualizmus során fennálló anakronisztikus *Főrendiházat* jelentősen átalakította: *Felsőházzá*. A külső nyomás mérséklése érdekében utóbbit hivatalosan nem deklarálták az előbbi jogutódjaként. A második kamarában a születési jogon helyet foglaló főúri családfejek helyét túlnyomórészt átvették az érdekképviseleti, helyhatósági, szakmai/hivatásrendi, egyházi elitcsoportok delegált, vagy kinevezett reprezentánsai. A reform pillanatától kezdve érdekképviseleti, érdekegyeztető szerepkört szántak a Felsőháznak, amely mentes a pártpolitikai csatározásoktól (a várakozások később be is igazolódtak). A két világháború között egyre jelentősebb szerepet kapott a Felsőház e korporatív funkciója, ami a '30-as évek közepétől kiegészült az Egységes Párt fémjelezte jobboldali éra világnézeti megjelenítésének és közéleti alátámasztásának konzervatív, állagörző szerepkörével. A megalakításakor a szélsőbal-elhajlások, a második világháború közeledtével pedig a szélsőjobboldali tömegmozgalmak erősödésének gátját, ellensúlyát képezte a korporatív intézmény.

A Felsőház tagjai voltak:

- 51 fő - társadalmi/közéleti *pozíciójuk alapján* bizonyos egyházi, bírósági, gazdasági érdekképviseleti, hivatali *vezetők* (tagságuk hivatalukhoz, méltóságukhoz volt kötve)
- 76 fő - törvényhatósági jogú városok és vármegyék *küldöttei*,
- 38 fő - *szakmai* alapon közvetlen felsőházi képviselőhöz jutottak az oktatási, tudományos, gazdasági szakmai testületek,
- 41 fő - *kinevezett* személyek is tagjai lehettek a második kamarának a kormány előterjesztésére az államfő kinevezése révén,
- (42 fő - a modellnek egyetlen - amúgy jelentéktelen - feudális eleme maradt meg: a 38 főrendi családfeje és a Habsburg család 4 tagja születési alapon, bizonyos adózási cenzus teljesítése esetén tagja lehetett a Felsőháznak).

A második kamara működése, hatásköre, költségvetése:

A magyar elitek gyűjtőhelyévé váló, nagy tekintélynek örvendő Felsőház a Képviselőházzal ellentétben nem volt parázs viták színtere, mindvégig a rendszer konszenzuális jellegét erősítette. Működési szabályzatát, bizottsági rendszerét saját hatáskörben önállóan alkothatta meg, de nem volt ráhatása a Képviselőház szabályzatára, szervezetének felépítésére. Kétszeri halasztó hatályú vétójoggal bírt, vagyis nem állt módjában megsemmisíteni a Képviselőházból elé kerülő jogszabály-tervezeteket, mindössze konkrét kifogásolt elemek megjelölésével visszaküldhette átdolgozásra azokat. Nézeteltérés esetén a két ház egy-egy illetékes bizottsága összeült egyeztetni, viszont ha másodjára sem sikerült egyezsre jutni, automatikusan jogerőre emelkedett a tervezet. A költségvetési törvényt csak egyszer küldhette vissza a Képviselőháznak, de egyes tételein akkor sem módosíthatott (leszámítva saját büdzséjének mértékét).

A második kamara képviselőinek minimálisan szükséges életkorát 35 évben állapították meg, a 10 évre mandátumot szerzett tagság felét 5 évente - kategóriánként ismétlődő rotációs rendszerben - újraválasztották. A két ház ülésrendjét, ülészakjait összehangolták; a képviselőházi választások alatt a Felsőház sem ülésezett, holott utóbbi összetételén annak kimenetele nem módosított. A kormány kizárólag a Képviselőháznak felelt, ami egyértelművé tette a második kamara másodlagos jelentőségét (a második kamarának kizárólag az alsóház ellenőrzésében volt szerepe). A Felsőház minimális működési költségekkel tevékenykedett, miután többnyire szilárd egzisztenciával rendelkező tagjai nem kaptak fizetést, csak napidíjban részesültek az ülésezési időszak során; költségvetése a Képviselőház működési forrásainak alig több mint tizedét tette ki. A tagok közel kétharmada áttélesen rendelkezett választásokból fakadó legitimitással (pl: a köztisztviselők és a helyhatóságok küldöttei), mégis számottevően hozzájárult a második kamara depolitizáltságához, hogy a képviselőknek nem kellett versengeniük a szavazók kegyeiért. A pártpolitikai frakciók hiányában elsősorban gazdasági érdekek mentén strukturálódott a Felsőház (pl: agrárius blokk, pénzügyi-ipari lobb), emellett tág tere maradt az egyéni közéleti szerepek megjelenítésének is.

Az intézmény élén álló *tisztikart* a nyolc *jegyző*, a két *alelnök*, a *háznagy* és az *elnök* alkotta, kizárólag ők rendelkeztek az alsóházi tisztviselőkhöz mérhető fizetéssel és költségtérítéssel. A második kamarát a közéletben megjelenítő, nagy tekintélyű házelnök mellett jelentős reprezentációs súlya volt még a 12, szakmapolitikák szerinti bontásban szerveződő bizottság elnökének is. A jelentősebb gazdasági szervezetek vezetőinek folyamatos kooptálásával majd 250 főre duzzasztott Felsőház létszámának ötöde elegendőnek számított a határozatképességhez. Az intézmény kormányzat iránti természetes lojalitását jelzi, hogy majd két évtizednyi fennállása során mindössze néhány esetben fordult elő az alsóházból érkező törvényjavaslatok visszaküldése.

A politikai osztály létszámának és működési költségeinek csökkentésének megvalósulása mellett a nemzeti hagyományainknak megfelelő Felsőház modernizált visszaállítása nem veszélyezteti az Országgyűlés létszámcsökkentésének általunk is helyeselt célját. A két világháború közötti modellt iránymutatónak tekintjük (nyilván a születési előjogaik alapján mandátumhoz jutó főrendi tagok tagságát leszámítva), és a korábbi felsőházi létszám közel harmadával megvalósíthatónak tartjuk a közélet nem pártpolitikai aktorainak reprezentatív törvényhozási képviseletét. Javasolt a Nemzetgyűlés két házának tradicionális elnevezését visszaállítani (Képviselőház, Felsőház) a korábbi működési feltételekkel és a nem túl széleskörű hatáskörökkel egyetemben. Továbbá a mandátumok rotációjának korábbi gyakorlatát módosítva feleleveníthetőnek, ismételtén bevezethetőnek véljük.

A hazai politikai élet túlzott főváros-centrikusságát számottevően enyhíthetné a jelentős mértékben az önkormányzati szférából érkező tagokból álló Felsőház. Szélesebb alapokra helyezné a jogszabályalkotást az egyházak, a gazdasági és társadalmi érdekképviseletek, a köztisztviselők, valamint a kulturális, tudományos, közigazgatási elitek reprezentánsainak intézményes becsatornázása a törvényhozás folyamatába. A múlt generációitól ránk hagyományozott értékek megőrzésének legitim szándéka mellett a jövő generációk érdekeinek megjelenése is indokolná a választói tömegek nyomásától mentes, a cikluslogika szorításától kevésbé függő, aktív pártpolitikai karrierrel rendelkező személyeknek csak elvétve helyet adó Felsőház megalakítását. A fenntartható fejlődés, a környezetvédelem, a hosszú távú társadalompolitikai stratégiaalkotás, a globális kihívások mind-mind igényelnék a rövidtávú pártpolitikai szemléleten túlmutató második kamara visszaállítását.

A hagyományos modellnek megfelelően *törvénytörvénymódosító hatáskörrel* nem rendelkezne a második kamara, mindössze megfelelő módosítási iránymutatások megtételével átdolgozásra két alkalommal visszaküldhetné a Képviselőház felől érkező jogszabály-tervezeteket. A kétszeri relatív vétó – megfelelő határidő-korlátok kijelölésével - nem eredményezhetné a kormányzati törekvések bojkottját, vagy a jogalkotás elhúzódását. A delegált (áttételes választói legitimitációjú), valamint kinevezett tagság semmilyen kihatással sem lenne a választói rendszerre, vagy a választások költségeire. A történelmi példák alapján bizonyítottan a képviseleti rendszert stabilizáló hatással járó kétkamarás modellben a Képviselőház az Országgyűlés csaknem minden jelenlegi hatáskörében továbbra is önállóan járna el.

A Felsőház kizárólag az alábbi pontokon lenne hatással a köztársaság működésére:

- (a halasztó hatályú vétó révén) minimális részben a törvényalkotásban,
- a külkapcsolatok szempontjából meghatározó nemzetközi szerződések elfogadásában,
- a megyék területéről, székhelyéről, nevéből való döntésben,
- közkegyelem gyakorlásában,
- megyei jogú várossá nyilvánításban,
- az alkotmánnyal ellentétesen működő önkormányzati képviselőtestületek felosztatásában
- az alkotmánybíróság tagjainak megválasztásában (a Képviselőház javasolta jelöltek 2/3-os többséggel történő jóváhagyása vagy kétszeri elvetése).

A Felsőház léte, működése még érintőlegesen sem volna hatással az alábbi területekre:

- az államháztartás mérlegének megállapítására,
- az állami költségvetés végrehajtására;
- a kormányfő, a kormány, az országgyűlési biztosok, az ÁSZ elnökének és alelnökeinek, az LB elnökének, a Médiatanács tagjainak és a legfőbb ügyész személyének választására;
- a kormány ellenőrzésére.

A jogalkotás során a Képviselőház elfogadta jogszabályjavaslatot a Képviselőház elnöke aláírás után felterjesztené a Felsőház elnökének. Ezt követően a Felsőház a tervezetet vagy elfogadja (ilyenkor a Felsőház elnöke aláírja, majd - törvényjavaslat esetén - aláírás és közzététel céljából továbbítja a köztársasági elnöknek, határozati javaslat esetén pedig a Képviselőház elnökének), vagy elutasítja azt és konkrét kifogásai pontos megjelölésével visszaküldi a Képviselőház elnökének.

A kormány ellenőrzésére továbbra is kizárólag a Képviselőház volna jogosult. A kormány bármely tagjához szóló kérdések és interpellációk feltételére kizárólag a Képviselőház tagjai lennének jogosultak. A Felsőház a Képviselőház feletti ellenőrzési jogköréből adódóan kötelező választ igénylő átíratot intézhetne a Képviselőházhoz annak tevékenységi körébe tartozó bármely kérdésben. A Felsőház önállóan jogosult lenne vizsgálóbizottságot felállítani, ahol a megjelenés kötelező és a büntetőeljárás törvényben előírt tanúzási és igazmondási kötelezettség érvényesülne. Büntetőeljárás folyamata alatt álló ügyben ilyen vizsgálóbizottság nem alakulhatna.

- **A Felsőház létszáma, a tagok delegálása**

- Mandátumok száma: 90
 - Érdekképviselések (érdekegyeztetés): 5 mandátum
 - Egyházak (hagyományos vallás): 5 m.
 - Köztisztviselők (szakmaiság): 3 m.
 - Nemzeti intézmények (kultúra, sajtó): 5 m.
 - Önkormányzatok (lokális): 46 m.
 - Nemzeti és etnikai kisebbségek (kulturális sokszínűség): 8 m.
 - Kinevezett tagok (senioritás): 18 m.

A Felsőház javasolt összetétele:

- Munkáltatói érdekképviselések elnökei:
 - Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ)
 - Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ)
- A reprezentatív szakszervezeti föderációk vezetői (3 mandátum félidős rotációval):
 - Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ)
 - Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEFE)
 - Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája (Liga)
 - Autonóm Szakszervezetek Szövetsége (ASZSZ)
 - Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT)
 - Munkástanácsok Országos Szövetsége
- A történelmi egyházak vezetői:
 - a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke és elnökhelyettese
 - a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöke

- a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöke
- a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke
- Köztestületek elnökei (3 mandátum félidős rotációval):
 - Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)
 - Magyar Agrárkamara
 - Magyar Orvosi Kamara (MOK)
 - Magyar Ügyvédi Kamara
 - Magyar Mérnöki Kamara
 - Magyar Rektori Konferencia (MRK)
- Az alábbi nemzeti intézmények vezetői (5 mandátum félidős rotációval):
 - Magyar Tudományos Akadémia (MTA); egyben köztestület is
 - Magyar Országos Levéltár (MOL)
 - Magyar Nemzeti Múzeum (MNM)
 - Országos Széchényi Könyvtár (OSZK)
 - Magyar Nemzeti Galéria (MNG)
 - Nemzeti Színház
 - Magyar Állami Operaház
 - Magyar Televízió (MTV)
 - Magyar Rádió (MR)
 - Magyar Távirati Iroda (MTI)
- Az önkormányzati szféra képviselőjében:
 - A 23 megyei jogú város képviselőtestületeinek delegáltjai
 - A megyeszékhelyek mellett: Dunaújváros, Érd, Hódmezővásárhely, Nagykanizsa, Sopron
 - A fővárosi közgyűlés delegáltja
 - A 19 megyei közgyűlés delegáltja
 - A kistélepülési és kisvárosi önkormányzatok ernyőszervezeteinek vezetői:
 - Községek, Kistélepülések és Kistérségek Országos Önkormányzati Szövetsége (KÖSZ)
 - Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége
 - Magyar Faluszövetség
- Az országos kisebbségi önkormányzatok vezetői az alábbiak szerint:
 A 13 országos kisebbségi önkormányzat közül 12-nek a vezetője (bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán) 6 mandátumon osztozik a felsőházi ciklus félidejében lezajló rotáció révén, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat 2 delegáltja (elnöke és általános alelnöke) a ciklus egésze alatt betölti mandátumát.
- A kormány javaslatára az államfő 18 tagot nevezhet ki az alábbi körből választva:
 - a korábbi köztársasági elnökök, miniszterelnökök, miniszterek, politikai és közigazgatási államtitkárok
 - megyei jogú városok legalább két ciklust folyamatosan kitöltő egykori polgármesterei és alpolgármesterei
 - megyei önkormányzatok legalább két ciklust folyamatosan kitöltő egykori közgyűlési elnökei és alelnökei
 - az Országgyűlés egykori elnökei
 - az MTA főtitkára, intézetigazgatói, levelező- és rendes tagjai
 - a hazai felsőoktatási intézmények aktív vagy nyugalmazott rektorai, dékánjai
 - magyarországi központú nagyvállalatok csúcsmenedzserei, magyar nagyvállalkozók
 - az öt ítélőtábla (Budapest, Szeged, Pécs, Győr, Debrecen) aktív vagy nyugalmazott vezetői
 - korábbi legfelsőbb bírósági elnökök
 - korábbi legfőbb ügyészek
 - korábbi honvéd vezérkari főnökök
 - a nemzet sportolói
 - a nemzet színészei
 - Kossuth- és Széchényi díjas kitüntetettek
 - olimpiai bajnokok

- a Nemzeti Civil Alapprogram Tanácsa elnöke
- a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke
- a Magyar Vöröskereszt elnöke
- a megyei kormányhivatalok nyugalmazott vezetői
- az alábbi országos hatáskörű szervek aktív vagy nyugalmazott vezetői
 - Nemzeti Adó- és Vámhivatal
 - Országos Rendőr-főkapitányság
 - Kormányzati Ellenőrzési Hivatal
 - Közponi Statisztikai Hivatal
 - Magyar Energia Hivatal
 - Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal
 - Országos Egészségbiztosítási Pénztár
 - Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
 - Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság
 - Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

A felsőházi ciklus javasolt hossza: 5 év. Javaslatunk szerint a Felsőház mindenkor az Európai Parlamenti választásokkal azonos időben alakul újjá.

A felsőházi tagok jogállása: sarkalatos törvényben rendezett szigorú összeférhetlenségi szabályokkal egyrészt elválasztandó egymástól az önkormányzati képviselői mandátum és a képviselőházi mandátum, másrészt a felsőházi tagság és a képviselőházi mandátum, továbbá a felsőházi tagság és a kormánytagság, illetve a végrehajtó hatalomban betöltött szerep.

A Köztársaság Elnöke

- Az államfő nem „köztársasági elnök”, hanem a köztársaság elnöke.
- Ne az államszervezet demokratikus működése felett őrkdjék, hanem az államszervezet alkotmányos működése felett. Az államfő a politikai alkotmány felett őrkdik. A jogi alkotmány felett az Alkotmánybíróság őrkdik.
- A felsőház létrehozása, jogkörei az államfő jogait nem érintik. A felsőház vétójoga nem érinti az államfő vétójogát. Ha az államfő él ezzel a jogával, az újratárgyalandó törvénynek a felsőházi elfogadása is szükséges. Az államfő a hozzá eljuttatott törvényt továbbra is elküldheti az Alkotmánybírósághoz előzetes normakontrollra. Vagy az alkotmányos, vagy a politikai vétóval él, de összesen egy törvény esetében csak egyszer. Rajta kívül senki más ne élhessen az előzetes normakontroll kérésének jogával.
- Az Alkotmánybíróság tagjait az államfő nevezze ki, többszámú jelölés nyomán. Minden közfunkciót ellátó személyt, akit most a parlament választ, a jövőben az államfő nevezzen ki. A Legfelső Bíróság elnökét, az alkotmánybírákat, az alkotmányos jogok biztosát, a legfőbb ügyészt stb. különböző jelölések alapján, miniszterelnöki ellenjegyzéssel az államfő nevezze ki. Az államfő semmilyen jelölést ne tegyen, ne ő jelöljön, hanem neki jelöljenek. Az országgyűlés ne válasszon senkit, kivéve saját tisztségviselőit. A köztársasági elnököt ugyanakkor a két ház együttes ülése válassza meg, öt évenként, ünnepi ülésen. Az ünnepi ülés helyszíne az országközi kupolacsarnok legyen.

A Javaslat a köztársaság elnökének nép általi választását rögzíti.

Nemzetgyűlés

- Az Országgyűlés épületében két ház működjék. Jöjjön létre a második kamara. Az alsóház hivatalos neve Képviselőház, a felsőházé pedig legyen Felsőház.
- A Felsőház kizárólag a törvényhozásban vegyen részt, a kormány ellenőrzésében ne kapjon szerepet, a kormány iránt bizalmat vagy bizalmatlanságot ne nyilváníthasson.
- Tagjai tiszteletdíjban ne részesüljenek, csak a mindenkori államigazgatási napidíjban.
- A felsőházi tagok mandátuma öt évre szóljon. Az új alkotmány 2012 januárjában lépjen hatályba, de a felsőház csak 2014-ben, a következő választással álljon fel, és mandátuma a következő EP-választásig terjedjen, így igazítani lehetne ciklusait az EP-hez, a felsőház mandátuma öt évre szóljon (ettől függetlenül a magyar parlament két házának ülészekai annyiban igazodnának egymáshoz, hogy a Képviselőház választása során a Felsőház sem ülésezne).
- A Felsőházba ne lehessen törvénytervezet benyújtani. A törvényhozás folyamata egyirányú legyen, minden törvénytervezet az alsóházban kezdje meg útját. A Felsőház csak akkor kezdhesse meg az adott törvény vitáját, ha az már átment az alsóházon, és eljutott hozzá.

- A Felsőház vétójoga csak egyszeri halasztó hatályú lehessen, a másodszorra elé került törvényt már el kell fogadnia, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy akkor már nem szükséges az elfogadása, mert anélkül is érvényesen az államfőhöz kerül.

Az Alkotmánybíróság és a jogszolgáltató hatalom

A Javaslát nem támogatja az Alkotmánybíróság eredeti jogköreinek megváltoztatását. Sem az utólagos normakontroll tárgyköreinek szűkítését, sem az előzetes normakontroll lehetőségének bővítését. Utólagos normakontrollt továbbra is bárki kérhessen. Ugyanakkor a helyi önkormányzati rendeletek alkotmányosságának vizsgálata kerüljön át a felállítandó közigazgatási bírósági szervezetrendszerhez. Az Alkotmánybíróság, a Legfelső Közigazgatási Bíróság és a Legfelső (és nem Legfelsőbb) Bíróság legyen egy székhelyen, a Kúria épületében, a mai Néprajzi Múzeumban, a majdani Alkotmány (vagy Szent István) téren (a mai Kossuth téren).

Alkotmányos jogok biztosa

A javaslat az alkotmányos jogok betartásának vizsgálatára három biztost rögzít, egyrészt ennek keretében az állampolgári jogok biztosára, a nemzeti és etnikai közösségek biztosára, és a jövő nemzedékek biztosára tesz javaslatot.

A helyi önkormányzatok

Az elmúlt húsz év legnagyobb kudarca az önkormányzati rendszer változatlanságának működésképtelensége. A Javaslát szerint a helyi önkormányzati választás ideje a parlamenti ciklus felező ideje.

A köztársaság területi tagoltsága és felépítése összhangba kerül az 1059/2003 EK (V.26) direktíva szabályozásával. A polgármesterséget és képviselőiséget a Javaslát összeférhetlenné teszi. Az önkormányzat jogosítványait 3000 fős lélekszámhoz köti. A polgármesterséget és a képviselő testületet szétválasztja azzal, hogy bevezeti a testületi elnöki funkciót. A városi polgármester feletti munkáltatói jogokat a köztársaság elnöke, a jegyző felett az illetékes kormányhivatal vezetője gyakorolja.

A Köztársaság nemzeti jelképei

Ennek keretében a Javaslát a Köztársaság himnuszát egyben nemzeti szimbólummá is emeli. Külön rögzíti a nemzet zászlaját, amely a piros-fehér-zöld színű zászló, de megkülönbözteti tőle az állami zászlót, mely a nemzeti zászló, benne a címerrel.